יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 182 | Łódź, Wtorek, 6 sierpnia 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ז' מנחם אב תרצ״ה | № 182

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

געבעלס'עס „ווייטערדיגער קאמף"

מיט דער קאטוילישער קירכע. מיט די יודען א.א.וו.

דער „ווידערקלאנג" אין גאנץ דייטשלאנד

בערלין, 5 (ספ. טעל.)

זונטאג איז אויפ'ן פליהער־פלאץ אין עסען בעת די פייערליכקייטען פון ארטיגען פארטיי־קרייז, פאר־געקומען א גרויסע פערזאמלונג, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון דער רעגי־רונג, פון ס. א. ס. ס. און פון דער פאליציי.

נאך דער אריינפיהר ־ רעדע פון דעם לייטער פון דעם קרייז, טערבאווען, האט גענומען א ווארט דער שטאבס־שעף פון דער שטורם־אפטיילונג לוטצע וועלכער האט צווישען אנדערן זעהר שארף אטא־קירט די אזוי גערופענע „פאליטיקירענדע גייסטלי־כע", אונטערשטרייכענדיג, אז פאליטיק ־ מאכעריי געהער אויסשליסליך צו דער נאציאנאל ־ סאציאלים־טישער בעוועגונג.

נאך איהם האט גענומען דאס ווארט דער פרא־פאגאנדע־מיניסטער געבעלס, וועלכער האט באלד ביים אנהויב בעצייכענט, אז נאך דער זומער ־ פויזע איז אנגעקומען די צייט פאר'ן ווייטערדיגען קאמף. די אויסלענדישע פרעסע — זאגט ווייטער געבעלס — בעמיהט זיך פון אונזער אקציע צו ריי־ניגען דאס דייטשע לעבען, צו מאכען אן'אינערלי־כען קריזיס אין דעם דריטען רייך. די אויסלענדישע פרעסע האט אבער א טעות — מיט'ן דריטען רייך רעגירען מיר און נישט די אויסלענדישע פרעסע.

איבערגעהענדיג צו דער יודען־פראגע, זאגט גע־בעלס, אז די לעצטע פארפאלען זענען יודען אליין שולדיג, זיי האבען דאס די פאגראמען פראוואצירט. דאס חתונה האבען פון יודען מיט קריסטען, וועט אין דער צוקונפט בשום אופן נישט טאלערירט ווערען.

דער נאציאנאל ־ סאציאליזם — האט ווייטער גע'דרשנט געבעלס — וועט אנערקענען נאר א פא־זיטיוו קריסטענטום, ד. ה. דעמאלט ווען די קירך וועט זיך שטעלען אויפ'ן נאציאנאל ־ סאציאליסטי־שען פלאטפארם און דאס נישט בלויז אויפ'ן ווארט, נאר טאקי בפועל־ממש. דער קירכע'ס ענין איז נאר רעליגיעזע ערציהונג, אפער בשום אופן נישט קיין פאליטיק, פאליטיק — האט געבעלס אויסגערו־פען — איז אנ'ענין פאר אונז. די יוגענד געהער צו אונז און מיר וועלען זיי קיינעם נישט אוועקגעבען

לסוף פון זיין רעדע, האט געבעלס ערקלערט, אז די דייטשע מלוכה שטיצט זיך אויסשליסליך אויף דער נאציאנאל ־ סאציאליסטישער פארטיי און דער פערטיידיגער פון דער מלוכה איז, די פריש־ענט־שטאנענע ארמעע.

ווידער גרויסע אנטי-יודישע דעמאנסטראציעס אין בערלין

בערלין, 5 (יט"א) טעלעגראפיש.

אויפ'ן קורפירסטענדאם זענען היינט פארגעקומען גרויסע דעמאנסטראציעס געגען יודען.

מחנות נאצים זענען געגאנגען איבער די גאסען מיט טראנספארענטען און האבען פערהילכט די נא־סען מיט אנטי־יודישע לאזונגען.

הגם עס זענען צו קיין עקסצעסען נישט געקומען לעבט די יודישע בעפעלקערונג אין גרויס שרעק.

די פאגראם-שטימונג ביי יודען אין גאנצען לאנד

בערלין, 5 (יט"א טעלעגראפיש)

אין גאנץ דייטשלאנד הערשט ווייטער א מורא־דיגע שטימונג. די שטימונג האט זיך נאך מעהר גע־שטארקט נאך דער רעדע פון געבעלס'ן אין עסען, אויף וועלכער ער האט גאנץ דייטליך געגעבען אנ־צוגעהערען, אז די פאגראמטשיקעס האבען קיין שום מורא נישט צו האבען און עס דראהט זיי נישט קיין שום שטראף.

די פראטעסט-אקציע אין פאריז געגען די יודען-רדיפות אין דייטשלאנד

פאריז, 5 (יט"א טעלעגראפיש)

דער פעראייניגטער יודישער קאמיטעט האט היינט איינגעארדענט א מיטינג, אויף וועלכען עס איז אנגענומען געווארען א פראטעסט ־ רעזאלוציע געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד.

לסוף איז אויך בעשלאסען געווארען ארויסצו־לאזען אנ'אויפרוף צו פערשטארקען דעם באיקאט געגען היטלער־דייטשלאנד.

א „פראוואקאציע" פון שטעטענער יודען

בערלין, 5 (ספ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט די אנטיסעמיטישע בע־וועגונגען אין שטעטין, האבען די שטעטינער יודען געשיקט א דעפעשע צום דייטשען ווירטשאפטס־מיניסטער, אין וועלכער זיי ווייזען אויף, אז צוליב דער אנטיסעמיטישער העצע קען נישט פארקומען דער נארמאלער האנדעלס־פערקעהר.

דער „פעלקישער בעאבאכטער" רעאגירט אויף אט דער דעפעשע אויף זיין שטייגער, און רופט איהר אן „יודישע פראוואקאציע"...

קאמענטארען צו די דרשות פון געבעלס און פריק

בערלין, 5 (ספ. טעל.)

די רעדעס, וועלכע זענען נעכטען געהאלטען גע־האלטען געווארען אין עסען דורך געבעלס'ן און פריק'ן ווערען דורך דער היגער פרעסע זעהר ברייט קאמענטירט.

„בערלינער טאגעבלאט" רופט אן געבעלס'עס רעדע „א קריגס־רעדע", וועלכע לאזט נישט איבער קיין שום ספקות. די דערמאנטע צייטונג שטרייכט אונטער די דערהאבענקייט פון געבעלס'עס ארויס־זאגען זיך פאר א „פאזיטיוען" קאטאליציזם.

דער „לאקאל ־ אנצייגער" ווייזט אן דערויף, אז ביידע רעדעס זענען דער אויסדרוק פון דער אינגער־ליכער פאליטיק.

א פועל-יוצא פון דער נאצישער דערציהונג

בערלין, 5 (ספ. טעל.)

די אנטי־יודישע אקציע, וועלכע ווערט געפירט אין דייטשלאנד טרעפט אן אויף א גרויסער אונצו־פרידענהייט מצד ווירטשאפטליכע קרייזען, וועלכע האבען מורא, אז דער פרישער אנטי־יודישער קורס וועט שאדען־ברענגען דער דייטשער ווירטשאפט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז דער היינטיגער נומער „אנגריף" ארוים מיט א תוכחה געגען אט די ווירטשאפטליכע קרייזען און ער הייסט זיי ארא־פ־נעהמען זיך א מוסטער פון די קאלפרענער ווירט־שאפטליכע קרייזען, וועלכע האבען זיך גוטוויליג אפגעזאגט פון דער יודישער קליענטעלע. ווייטער ציטירט דער „אנגריף" א רעציזיע פון א פערלאגס־פירמע, וועלכע גיט נישט קיין יודען איבער דעם קאלפארטאזש פון איהרע אויסגאבען.

אין די ביידע פאלען — קאמענטירט דער „אנ־גריף", — זענען די דעציזיעס אונטערגענומען גע־ווארען אהן וועלכער ס'איז איינגרעניף מצד דער רעגירונג — נאר זיי זענען א פועל־יוצא פון דער נא־צישער ערציהונג..

פויבסט נעהמט אויף א דעלעגאציע

פון דייטשע יונגע נדליכע

טשיטא ־ דעל ־ וואטיקאנא, 5 (ספ. טעל.)

דער פאפסט האט היינט אויפגענומען א דעלעגא־ציע פון דייטשער יוגענד, וועלכע ער האט פייערליך בעגריסט מיט פאלגענדע ווערטער:

— איהר דארפט נישט פערלירען דעם בטחון און איהר דארפט איייביג זיין גרייט צו א פערטיידי־גונג, אונטערגעבענדיג זיך דעם שוץ פון בורא־עולם. די צייטען זענען וואס־אנ'אמת שלעכטע, אבער עס קענען קומען נאך ערגערע.

פרישע העצע געגען די קאטאליקען

בערלין. 5 (ספ. טעל.)

אינדערפריה זענען אויף די סלופעס אויסגעקלעבט געווארען פלאקאטען, וועלכע הויבען זיך אן מיט די ווערטער: „הער צו, דייטש פאלק".

אין די פלאקאטען ווערט געווארענט פאר די פער־רעטער און העצער, וועלכע ערלעדיגען זייערע פער־זענליך ־ פאליטישע ענינים, אונטער א רעליגיעזער מאסקע...

דער פלאקאט, וועלכער ענדיגט זיך מיט די ווער־טער: „גיב אכטונג און היט זיך פאר פינסטערע פער־זאגען, ווייל דאס זענען וועלף אין די פעל פון לע־מער", האט ארויסגערופען א גרויסע ערשיטערונג אין דער קאטוילישער וועלט אין דייטשלאנד.

עס הויבט זיך אן...

בערלין, 5 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע־ביורא איז מודיע פון זאלינגען:

נישט־ענטדעקטע פערברעכער האבען זיך אריינ־בעקומען אין לאקאל פון דער דייטש ־ סאציאלים־טישער יוגענד אין בערלין, דעמאלירט די איינארד־נונגען, צעבראכען די טישען, שטוהלען און בענק און אפילו דעם מאוועל, לכבוד די נעפאלענע. זיי האבען אויך צושמעטערט דאס ביורא פון ס. א. און פערניכטעט די קארטאטעקע. אויף די ווענד האבען זיי איבערגעלאזט פערשידענע אויפשריפטען, ווי למשל: „די נקמה איז אונזערע, שטורם־שאר".

שרעקליכער אויפרייס אין א דייטשען כעמיקאליען-פאבריק

קייזערסלאוטערן, 5 (ספ. טעל.)

אין א כעמיקאליען ־ פאבריק איז דא היינט גע־שעהן א געוואלדיגער אויפרייס. 10 ארבייטערינס זענען שווער פערוואונדעט, 3 פון זיי זענען גע־שטארבען.

פערמשפט צום טויט

א געוועזענעם דייטשען קאמוניסטישן דעפוטאט

בערלין, 5 (ספ. טעל.)

דער פאלקס ־ טריבונאל אין בערלין האט היינט פערמשפט צום טויט דעם געוועזענעם קאמוניסטי־שען רייכסטאג ־ דעפוטאט אלבערט קייזער.

באלד נאכדעם, ווי היטלער איז געקומען צו דער מאכט, איז קייזער אינטערנירט געווארען אין קאנצענטראציע ־ לאגער, פון וואנען ער איז ארויס־געלאזט געווארען מיט'ן תנאי, אז ער וועט נישט ארבייטען אין קיין קאמוניסטישע ארגאניזאציעס. ער זאל אבער האבען, אלס שליח פון קאמוניסטישען צענטראל ־ קאמיטעט אויך ווייטער געארבייט ביים ארגאניזירען קאמוניסטישע פערבאנדען.

אינם זעלבען פראצעס זענען נאך 2 קאמוניסטען פערמשפט געווארען צו 15 יאהר שווערע טורמע און 2 — צו 12 יאהר.

„דער הער אבער בירגער-מייסטער י"ש..."

בערלין, 5 (ספ. טעל.)

דער אבערבירגערמייסטער גלאדבעק אין וועסט־פאליען, האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, דורך וועלכער עס ווערט פערבאטען די יודען צו בעזוכען די באד־אנשטאלטען, קויפען גרונטען און הייזער, שיקען די קינדער אין שולען צוזאמען מיט ארישע קינדער און צו בעטייליגען זיך אין שטאטישע מערק.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 69 יאהר אונזער ליבער און נישט פערגעסענער

נ"ע יואל ב"ר דוד לייב ז"ל ליבאוו

די לוי' קומט פאר היינט, דינסטאג, ז' מנחם אב תרצ"ה, 2 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער־הויז, לעגיאנוב (זשעלאנא 6), וועגען וואס עס טיילען מיט אין טיפען צער

פרוי, קינדער און פאמיליע.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז נעכטען, מאנטאג, דעם 5 אויגוסט 1935 געשטארבען און דעמזעלבען טאג צו קבורה געקומען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאטער, שוויגערפאטער, גרויספאטער, ברודער, שוואגער און אנקעל

נ"ע יואל ב"ר שמואל ז"ל פזשיגורסקי

אין עלטער פון 72 יאהר. (געוואוינט פאלודניאווא 13)

וועגען וואס עס טיילען מיט אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

בלוטיגער שטרייק אין גריכענלאנד

ערקלערט קריגס=צושטאנד אין א רייה שטעט.—פיל דער'הרגע'טע און פערוואונדעטע.—מ'שיקט קריגס=שיפען און עראפלאנען

אַטען, 5 (ספּ. טעל.)
לויט ידיעות פון קרעטאַ, איז אין קאנדיא און אין דער אומגעגענד אויסגעבראָכען אַ שטרייק אויף די אַרבייטער־פּלאַנטאַציעס. די לאַגע איז זעהר אַנ׳ערנסטע. די גריכישע רעגירונג האָט אַרויסגעשיקט אויף קרעטאַ צוויי קאָנטר־טאָרפּעדאָוצעס, בכדי צוריקצושטעלען די אָרדנונג. אין די שטעט העראקליאן און קאנדיא איז ערקלערט געוואָרען קריגס־צושטאַנד. די שטרייקענדע, וועמענס צאָהל איז זעהר אַ גרויסע, פאַרזאַמלען זיך אין גרופּען און טרעטען העפטיג אַרויס געגען פאַליצייאישע פעראָרדנונגען.

זונטאָג איז עס, אין קאנדיא, דערגאַנגען צו אַ צוזאַמענשטויס מיט דער פּאָליציי. 20 פערזאָן זענען דערביי פערוואונדעט געוואָרען. דער גריכישער פלאָט איז קאָנצענטרירט אין דער דערוואַרטונג אויף ווייטערדיגע בעפעהלען.

דער שטרייק איז אַ פּאָליטישער.

אין די הענד פון די שטרייקענדע געפינט זיך איינער פון די אַרסענאַלען.

אַטען, 5 (ספּ. טעל.)
פון קרעטאַ איז מען מודיע, אַז די שטרייקענדע, וועלכע האָבען זיך קאָנצענטרירט אין צענטרום פון שטאָט, און וועלכע זענען ארומגערינגעלט געוואָרען פון מיליטער האָבען, נאָכ׳ן דערהאַלטען אַנ׳אולטימאַטום, קאַפּיטולירט. אַלס קרבן פון די אומרוהען, זענען געפאַלען 5 אָפיצירען, 8 זעלנער, 4 זשאַנדאַרמען, און 20 פערוואונדעטע אַרבייטער.

אַטען, 5 (ספּ. טעל.)
לויט די לעצטע ידיעות, זענען בעת די אומרוהען אין קרעטאַ דער׳הרג׳עט געוואָרען 6 פּערזאָן און 40 זענען פערוואונדעט געוואָרען.

הגם די סיטואַציע איז דערווייל בעהערשט, רעכנט מען זיך, דאָך מיט דער מעגליכקייט פון נייע אומרוהען.

אַטען, 5 (ספּ. טעל.)
דער קריגס־מיניסטער גענעראַל קאנדיליס האָט נאָך אַ בעראַטונג פון דער מיליטער־ און ציוויל־מאַכט פון דער אינזעל קרעטאַ ערקלערט, אַז ער וועט אָהן ארויסשיקען קריגס־שיפען און עראָפּלאַנען צוריקשטעלען די אָרדנונג

אַטען, 5 (ספּ. טעל.)
אויפ׳ן אַטענער לופט־פליה־פעלד האָבען 25 זעלנער אָנגעהויבען אַנ׳אַגיטאַציע געגען דער רעגירונג. אַ זשאַנדאַרמעריע־אפטיילונג וועלכע איז אַרויסגעשיקט געוואָרען צו מאַכען אָרדנונג, איז בעגעגענט געוואָרען מיט אַ סאַלווע. די אָרדנונג איז צוריקגעשטעלט געוואָרען. 15 זעלנער זענען איבערגעגעבען געוואָרען צו א קריגס־געריכט.

שטארקע אויפרעגונג אין די אמעריקאנער פאליטישע קרייזען

געגען דער נייער אנטיסעמיטישער כוואליע אין דייטשלאנד

וואַשינגטאָן: (יט״א) די נייע כוואליע פון יודען־האַס און אַנטי־קאַטוילישע רדיפות אין דייטשלאַנד רופט אַרויס אַ שטאַרקע עמפּערונג אין די אמעריקאַנער פּאָליטישע קרייזען. אַ ריהע סענאַטאָרען און קאָנגרעס־לייט האָבען אויסגעדריקט זייער פערביטערונג און פּראָטעסט געגען די רדיפות אויף יודען און קאַטאָליקען אין דייטשלאַנד.

דער דעמאָקראַטישער סענאַטאָר פון געאָרגיאַ מעקאַראַן האָט ערקלערט צו״. אנד.: „ווען אַ רעגירונג אָדער אַנ׳אָרגאַניזאַציע פערנעמט זיך מיט׳ן פערניכטען אַ רעליגיעזען קבוץ אָדער פּרובט אַנווענדען צוואַנגס־מיטלען אין רעליגיעזע אַנגעלעגענהייטען, בין איך טיעף איבערצייגט, אַז אַזאַ רעגירונג אָדער אָרגאַניזאַציע גראָבט איהר אייגענעם קבר״.

קאנסטיטואירט איז תל אביב

די פויליש=פאלעסטינישע האנדעלס־געזעלשאפט

תל־אביב, (יט״א טעל.)
עס האָט זיך שוין דאָ קאָנסטיטואירט די פּאַלעסטיניש־פּוילישע געזעלשאַפט, וועמעס ציל עס איז צו פיהרען אַ האַנדעלס־אויסטויש מיט פּוילען.

א גאזאווניע אין תל אביב

תל־אביב, (יט״א טעל.)
דאָ איז געשאַפען געוואָרען אַ געזעלשאַפט צו גרינדען אַ גאַזאָווניע, וועלכע זאָל בעדינען תל־אביב און די ארומיגע ישובים.

נייע 5 טויזענד דונאם=ערד

בעפלאנצט מיט יודישע פרדסים

תל־אביב, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
פאַר דער לעצטער צייט איז אין ארץ־ישראל צוגעקומען 6 טויזענד דונאם ערד, פאַרפלאַנצטע מיט פּרדסים. פון די 6 טויזענד דונאם ערד, געהערען 5 טויזענד צו יודען.

פערענדיגט דער קאמוניסטישער הונגער=שטרייק אין א״י

ירושלים, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט האָבען די אַרעסטירטע קאָמוניסטען פערענדיגט זייער הונגער־שטרייק.

דער דעמאָקראַטישער סענאַטאָר פון געאָרגיאַ

וועגען פערקלענערען דעם צאל=טאריף

אויף א״י־ארטיקלען פון עגיפטען

תל־אביב, 5 (יט״א טעלעגראַפיש)
די יודישע אַגענץ האָט זיך געווענדעט מיט אַ מעמאָריאַל צו דער עגיפּטישער רעגירונג וועגען פערקלענערען דעם צאָל־טאַריף אויף אַרטיקלען און ארץ־ישראל־אויסאַרבייטונגען, וועלכע ווערען אימפּאָרטירט פון עגיפּטען

די גנבים,

וועלכע האָבען נעכטען אַרויסגעגנב׳עט אַ זייגער ביים איינגאַנג אין „ראָזמאַריטאַשטשי“־טעאַטער גיב איך צו וויסען, אַז דער זייגער געהער צו מיר, דעם ארטיסט פון יוד. טעאַטער יוסף קאַמען.
איך בעט זעהר זיך צו פערשטענדיגען וועגען דעם דורך טעלעפאָן 224-12.
ס׳איז מיר אַ גרויסע עולה געשעהן און מ׳דאַרף זי פעררעכטען. דיסקרעציע גאַנץ כערם!

וויכטיג פאר אלע, וואס האבען בוי=אינטערעס אין ארץ=ישראל!

Enginier & Contractor
Mr. R. WEISS, TEL-AVIV

געפינט זיך צייטווייליג ביי ה׳ אַרקין, פּילסודסקיעגאָ 33, טעל. 171 45
גיט גענויע אינפאָרמאַציעס וועגען בויען הייזער, בוי־פּלעצער און הויז־פערוואַלטונגען ארץ־ישראל.
שפּרעכשעה פון 5 — 7 נאָכמיטאָג, חוץ שבת.

וויכטיג פאר לעבענס=פערזיכערונגס=פאליסען!

זאמעליכע לעבענס־פערזיכערונגס־פּאָליסען, וואָס זענען אַ בעוויסע צייט נישט בעצאָהלט געוואָרען און זאָגאַר אַנולירטע קענען ווערען דורך מיר אויפגעלעבט און ווייטער גילטיג, אַזוי, אַז דאָס איינגעצאָהלטע געלד זאָל נישט פערלוירען ווערען. ווענדען זיך לאָדז, פּיעטריקאָווער 145, וו. 5 ש. זיל בערבערג אויס וואַרשאַ, טעל. 203-94. אַגענטען ווערען געזוכט, מינדליך פון 3 ביז 5 נ.מ.

אויערן, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z·Rakowski

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוויי אָפּעראַציעס א. ז. וו.,) ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָווענט

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאַל־ארצט פאַר הויט־און געשלעכטס־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן ביז 8 פריה, פון 12 ביז 2 מיטאָג און פון 5—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אונבעמיטעלטע לעמשניצע־פּרייזן פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

8=זנג, טריקאטאזשניקעס

(טריקא=וועש)

היינט, דינסטאָג, פּינקטליך 8 אָוו. קומט פאָר אין קליינהענדלער = פעראיין אַנראַדאָוואַ 10) אַ דרינגענדע

פערזאמלונג

ערשיינט אַלע פּינקטליך, דען עס האַנדעלט זיך אין אייער עקזיסטענץ.
2980 מיט אַכטונג
א גרופּע טריקאָ־סוחרים

אַנ׳ענערגישער

און סאלידער סוחר

וואָס בעזיצט אַ לאַנגיעהריג און גוט־פּראָספּעריערענד געשעפט, זוכט אַ שותף מיט אַ קאַפּיטאַל ביז 15.000 זל. מיט׳ן צוועק צו פערגרעסערן דאָס געשעפט. — דער קאַפּיטאַל איז גוט ריוח געזיכערט. אָפערטען אונטער „Ch. 18״ אין אַדמ

בעקאנטמאכונג.

אַ בשורה טובה

פאַר די לאָדזער מחותנים

נאָך אַ גרינדליכע רעמאָנט איז היינט ערעפענט געוואָרן אונטער פאַכמענישע אויפזיכט אויף 5 וואָלטשאַנסקאַ 5

א זאל אויף חתונות

מיט אַ גרויסע היגיענישע כשר׳ע קוך געשיירען לויט די נייעסטע מאָדע, נייע טיש־בעשטעק אויך קוכען־געשיר, כדי צופרידען צושטעלען די ווערטע מחותנים מיט זייערע געסט. אַלעס לויט רעם נייעסטען סטיל, אויך צו פירמיטען אויף טאַנץ־פערווייליגונגען און פערזאַמלונגען. אַכטונג: קריזיס־פּרייזן.
מיט אַכטונג די אינהאַבער.

הערן=שניידער=אטעליער

מ. גראשיצער

85 קילינסקיעגא 85

הויף, רעכטע אָפיצינע, לעצטער איינגאַנג, ערשטער שטאָק, וואוינונג 19.
נעהמט אָן אַלער אַרט בעשטעלונגען צו גאַנץ מעסיגע פּרייזען.
פאַר אַרבייטענדע געוויסע הנחות.
בעמ.: איך לערן צושניידען טעגליך פון 7—10 אָווענר.

בעקאנטמאכונג.

די פערוואַלטונגען פון יודישען בעקער און קאַנדיטאָר־צעכען אין לאָדז רופט אַלע בעקער־מייסטער, קאָנדיטאָר און בייגעל־בעקער אין לאָדז מיטגלידער און נישט מיטגלידער צו קומען היינט, דינסטאָג, דעם 6־טען אויגוסט. 6 אָווענד

צו א דרינגענדע מאסען=פערזאמלונג

וואָס קומט פאָר אין לאָקאַל פון בעקער־צעך אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 57. מיר בעטען פּינקטליך צו קומען קיין איין בעקער פון די אויבענדערמאָנטע פאַכען זאָל נישט פעהלען ביי דער פערזאַמלונג.
די פערוואַלטונג פון יודישען בעקער־צעך,
פערוואַלטונג פון קאַנדיטאָר־צעך אין לאָדז

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז מיין סאָדע־וואַסער־פאַבריק איז איבערגעטראַגען געוואָרען

אויף פילסודסקיעגא 69

יעדע בעשטעלונג ווערט פּינקטליך ערלעדיגט. ספּעצ. קליינע באַלאָנען וואַסער מיט אייז אויף שבת
טעלעפאָן 190-48. מיט אַכטונג פרידוואַלד

בעקאנטמאכונג!

געעהרטע קאנסומענטען!

דער געוויזענער כשר׳ער

באר „מאנגריא“

2 לעגיאָנוב 2

איבערגעגעבען אונטער דער ליטונג פון בעוואוסטען פאַכמאַן לעאָן אַפּאַטאָווסקי און עמפּפעהלט פרישע געשמאַקע מיטאָגען פון 1 זל. און ווי אויך פרישטיקען און אָוונדברויט׳ן.

כעמיש=באקטעריאלאגישער

לאבאראטאריום

פ. שאץ, לאדז,

פּיעטריקאָווער 37.
פיהרט דורך זעמעל, ערצטליכע אַנאַליזען

Dr. med.

H. RÓZANEK

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנק.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9—1 פאַרמ. און פון 5—9.

לעזט און פערשפרייט

ד. ם. נייעס

פאלקסבלאט

פאר גארד,

ביזשוטעריע

און לאַמבאַרד־קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזדאַר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען־, הערץ־ און סקלעראָז־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145, טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

דער שווערגעטראָפענער

פאמיליע גרינבוים

דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל

פירמע „טעקסטיל“
טראַוגוטאַ 2.

הזכרה

היינט, דינסטאָג, 12 בייטאָג קומט פאָר אויפ׳ן בית־החיים אַ הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה פון אונזער ליבען מאַן און פאָטער

ג״ע אברהם יצחק

האסירעוו

צו וועלכער אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע ווערען געבעטען צו קומען.
די פאמיליע.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב׳ן ראַט־מיטגליד

ה׳ משה פּושיגורסקי

צוליב׳ן טויט פון זיין אומפערגעסליכען

פאטער נ״ע

זייט געטרייסט מיט די טראַדיציאָנ. ווערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
ראַט און פערוואַלטונג פון דער האַנדווערקער־קאַמער לאָדז, פּיעטריקאָווער 20.

דעם זעהר חשוב׳ן פּרעזעס פון דער שוהל

בית הכנסת דבית ישראל

ה׳ יצחק חנוך ברין

צוליב׳ן טויט פון זיין ליבען ברודער

ר׳ יחיאל מאיר ז״ל

דריקען אויס מיטגעפיהל די מתפללים און דער קאָמיטעט
זייט געטרייסט מיט די טראַדיציאָנ. ווערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
דער קאָמיטעט און די מתפללים
ד״ב ישראל נאַרוטאָוויטשאַ 43

צייטווייליגע אָפּשפּאַנונג אין דעם איטאַליעניש־אַביסינישן קאָנפליקט

לאָנדאָן, 5 (ספּ. טעל.)

די היינטיגע מאָרגען־פּרעסע איז פול מיט אַרטיקלען איבער דער ערלעדיגונג פון דעם איטאַליעניש־אַביסינישן קאָנפליקט.

דער „טיימס" רעאַסומירט די רעזולטאַטן פון דער לעצטער זיצונג פון דעם פעלקער־ליגע־ראַט אין גענף און קומט צום אויספיהר, אַז הגם דער קאָנפליקט איז לעת־עתה ליקווידירט געוואָרען, איז אָבער נישט אויסגעשלאָסען, אַז אויף דער נאָהענטסטער זיצונג פון דער ראַט־סעסיע, זאָל ער אויפסניי אויסברעכען, און דאָס נאָך מיט אַ גרעסערער שאַרפקייט.

לאַנדאָן, 5 (ספּ. טעל.)

„טיימס" טיילט מיט פון אַדיס־אַבעבאַ:

נעכטען נאָכמיטאָג איז אָנגעקומען דער ראַפּאָרט פון אַביסינישן דעלעגאַט ביי דער פעלקער־ליגע. דער ראַפּאָרט איז מאָמענטאַל פאָרגעשטעלט געוואַרען דעם קייזער הייל־סעלאַסי.

אין די אָפיציעלע קרייזען הערשט די מיינונג, אַז דער ראַפּאָרט איז דורכ'ן קייזער אויפּגענומען געוואָרען מיט צופרידענהייט.

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

אין אַן אינטערוויו מיט'ן קאָרעספּאָנדענט פון „פּאַרי סואַר" האָט מוסאָליני צווישען אַנדערען ערקלערט, אַז ער גלויבט נישט, דאָס פון גענף זאָל קענען קומען צו אַ ראַדיקאַלער אויפלעזונג פון אַביסיניש־איטאַליענישן פּראָבלעם.

די אַביסינישע פּראַגע — האָט ער געזאָגט, — וואָלט געקענט געלעזט ווערען בדרך־שלום, ווען די, וואָס פיהרען איצט אָן מיט דעם דאָזיגען פאָלק, וואָלטען אַוועקגעוואָרפען די פוסטע האָפנונגען אויף אַ מעגליכקייט פון ווידער [illegible] און וואָלטען אויפגעהערט צו גלויבען אין דער כלומרשטער אונטערשטיצונג פון אַנדערע פעלקער, קומענדיג צו דער איבערצייגונג, אַז אין אמת'ן אינטערעס פון אַביסיניען איז, אָנצונעמען די אַפּוטרופסות פון איטאַליען.

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

דער רוימישער קאָרעספּאָנדענט פון „פּאַרי מידי" ווענדט די אויפמערקזאַמקייט דערויף, אַז טראָץ דעם [illegible] קאָמפּראָמיס, האָט איטאַליען נישט אָפּגעשטעלט דעם טעמפּ פון די קריגס־הכנות. ביז די פעלקער־ליגע וועט זיך ווידער פאַרזאַמלען זאָל איטאַליען האָב[illegible] קאָנצענטרירט אין מזרח־אַפריקע 345 טויזענד מאַן פון דער מעטראָפּאָליע און 110 טויזענד אָרטיגע.

ווירטשאַפטליכע ספּערען אין דאַנציג
וואַרטען מיט אומגעדולד אויף א דעציזיע פון וואַרשע

דאַנציג, 5 (טעלעפאָניש)

דאַנציג לעבט כסדר אונטערן צייכען פון דער וואַרטונג, וואָסערע דעציזיע וואַרשע וועט אָננעמען. ביז איצט איז די וואַרשאָווער דעציזיע אין ענין דאַנציג נישט בעוואוסט. דער פוילישער גענעראַל־קאָמיסאַר ה' פּאַפּעע, וועלכער איז נאָך שבת אין אָווענד אָפּגעפאָהרען קיין וואַרשאַ, איז ביז איצט נישט צוריקגעקומען. אויך דער הויך־קאָמיסאַר פון דער פעלקער־ליגע לעסטער, וועלכען מען האָט דערוואַרט נאָך זונטאָג, איז נאָך ביז היינט נישט אָנגעקומען.

דאָס געפיהל פון אומזיכערקייט וועגען דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען, הערשט שטאַרק אין די ווירטשאַפטליכע ספּערען, וועלכע האַלטען, אַז עס דאַרפען אומבעדינגט צוריקגעשטעלט ווערען די פריינדליכע בעציהונגען מיט פּוילען.

גרויס צופרידענהייט אין ענגלאַנד
פון דער צוזאַמענאַרבייט צווישען לאַוואַל'ן און אידען'ען

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

„מאַטען" שטרייכט אונטער די אַלגעמיינע צופרידענהייט, מיט וועלכער עס איז אין ענגלישע קרייזען אויפגענומען געוואָרען די ידיעה וועגען דעם פולסטען צוטרוי און דער צוזאַמענאַרבייט צווישען פּרעמיער לאַוואַל און מיניסטער אידען אין גענף.

אין לאָנדאָנער קרייזען האַלט מען, אַז די פריינדשאַפט, צווישען ענגלאַנד און פראַנקרייך, וועלכע האָט לעצטענס אָנגעהויבען צו שוואַנקען צוליב דעם ים־אָפּמאַך, וואָס ענגלאַנד האָט געשלאָסען מיט דייטשלאַנד, איז איצט צוריק געשטעלט געוואָרען אַזוי ווי פריהער.

מיניסטאַרען, גענר. לעגיאָניסטען
אויפ'ן לעגיאָניסטען־צוזאַמענפאָהר אין קראָקא

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

היינט אָוונד איז אָפּגעפאָהרען פון וואַרשע, כדי זיך צו בעטייליגען אין די פייערליכקייטען פון לעגיאָניסטען־צוזאַמענפאָהר אין קראָקא דער פּרעמיער־מיניסטער וואַלערי סלאַוועק.

צוזאַמען מיט'ן פּרעמיער זענען אויך אַרויס־געפאָהרען קיין קראָקאָ אויסערן־מיניסטער יוזעף בעק, גענ. סיים־מאַרשאַלעק ד"ר שוויטאַלסקי.

אינ'ם לעגיאָניסטען־צוזאַמענפאָהר וועלען זיך אויך בעטייליגען דער אינערן־מיניסטער קאָשטשאַלקאָווסקי און העכסט־וואַהרשיינליך אויך דער האַנדעלס־מיניסטער רייכמאַן.

דעמאָנסטראַציעס און מי שברך'ס
לכבוד אבא אחי־מאיר'ן, וועלכער איז ארויס פון תפיסה

ירושלים, 5 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט איז בעפרייט געוואָרען פון תפיסה אבא אחי מאיר.

ביים אַרויסגאַנג פון תפיסה האָבען איהם אָפּגעוואַרט הונדערטער רעוויזיאָניסטען, וועלכע האָבען איהם געמאַכט אַ פייערליכען קבלת־פנים.

צוליב דער אינטענץ פון זיין בעפרייאונג זענען היינט איבער די ירושלימ'ער גאַסען פאָרגעקומען דעמאָנסטראַציעס פון די רעוויזיאָניסטען און פאַר דער כותל־מערבי זענען געמאַכט געוואָרען „מי־שברך'ס" פאַר זשאַבאָטינסקי'ן און פאַר אַנדערע רעוויזיאָניסטישע פיהרער.

געגען הויציע וועט מען בעפרייען אומלעגאַלע ארץ־ישראל־עולים, אבער מיט א תנאי

ירושלים, (יט"א טעל.)

די ארץ־ישראל־רעגירונג האָט בעשלאָסען פון היינט אָן מעהר נישט צו בעפרייען קיין אומלעגאַלע עולים געגען קויציע, סיידען די יודישע אגענץ וועט מסכים זיין אַראָפּצורעכענען די סערטיפיקאַטען פאַר די אומלעגאַלע עולים פון אַלגעמיינעם סערטיפיקאַטען־שעדיול.

פּראָפּאַגאַנדע פון אנטיפאשיסטן
געגען דער מלחמה מיט אביסיניען

גענף, 5 (ספּ. טעל.)

די שווייצאַרישע טעלעגראַפען - אַגענטור איז מודיע, אַז אויף דער שווייצאַרישער טעריטאָריע נעבען דער איטאַליענישער גרעניץ האָט מען פאַרהאַלטען 4 פּערזאָן, וועלכע האָבען געפּרובט, אין דער ריכטונג פון איטאַליען, נאָכצולאָזען באַלאָנען מיט פּעק אויפרופען געגען אַ מלחמה מיט אַביסיניען.

5000 פרייוויליגע פאר אביסיניען

אַדיס־אַבעבאַ, 5 (ספּ. טעל.)

צום אויסערן־מיניסטעריום מעלדען זיך אָן טעגליך הונדערטער פרייוויליגע פון פאַרשידענע פעלקער און ראַסען.

ביז איצט זענען איינגעפּלאָסען 5000 אָנמעלדונגען.

בילדונגס־מיניסטער יענדזשעיעוויטש
אויפגענומען אויף אנ'אודיענץ פון בולגארישען קעניג

וואַרנאַ, 5 (ספּ. טעל.)

דער פוילישער בילדונגס־מיניסטער יענדזשעיעוויטש איז אויפגענומען געוואָרען אויף אַ ספּעציעלער אודיענץ פון קעניג באָרים דעם 3־טען אין דער זומער־קעניגליכער רעזידענץ אין עוקסענאָגראַד, הינטער וואַרנאַ.

דער קעניג האָט בעשאָנקען דעם פוילישען מיניסטער מיט'ן אָרדער פון „הייליגען אלעקסאַנדער".

פוילישע רעפּרעזענטאַנץ
פון נישט־ציוניסטען אין דער יודישער אגענץ

וואַרשאַ, 5 (יט"א טעלעפאָניש)

דאָס דירעקטאָריום פון קרן־היסוד האָט היינט אויסגעוועהלט אַ רעפּרעזענטאַנץ אין דער יודישער אַגענץ פון נישט־ציוניסטען.

אין דער רעפּרעזענטאַנץ זענען געוועהלט געוואָרען: שלום אַש, מ. ווישעוויאַנסקי (פון לאָדז), יעקב לעשטשינסקי, פּראָפ. מייזעל, ד"ר שאָר, רפאל שערעשעווסקי און אַנדערע.

גרויסע פייערליכקייטען אין קראקא
לכבוד דעם לעגיאָניסטען צוזאמענפאהר

קראָקאָ, 5 (טעלעפאָניש)

אין שייכות מיט'ן לעגיאָניסטען־צוזאַמענפאָהר איז די שטאָט היינט הערליך אילומינירט געוואָרען. נאָך ערב דעם צוזאַמענפאָהר זענען פאָרגעקומען אַ גאַנצע רייה פייערליכקייטען.

ציוניסטישע דעלעגאטען פון אלט־רומעניען

בוקארעשט, (יט"א טעלעגראַפיש)

אין אַלט־רומעניען האָבען בעקומען מאַנדאַטען אויפ'ן 19 טען ציוניסטישען קאָנגרעס: 2 פון די ראַדיקאַל־ציוניסטען, 2 פון די אַרבייטער און 1 מאַנדאַט איז נאָך געבליבען צו פאַרטיילען צווישען די איבריגע גרופּען.

גרויסע באהן־קאטאסטראפע אין פראנקרייך

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

אויפ'ן באַהנהויף כעפּשטאַ איז אַראָפּ פון די רעלסען אַ פּאַסאַזשיר־צוג. 30 פּערזאָן זענען פאַרוואונדעט געוואָרען, דערונטער 8 זעהר שווער.

צוויי ברודער יודישע קינסטלער
כאפען א מיאוסען פּסק אין דאנציג פון שטורמיסטען.

וואַרשאַ 5 (טעלעפאָניש)

אין די קינסטלער קרייזען אין וואַרשאַ האָט געמאַכט אַ שווערען רושם די ידיעה פון די צוויי ברידער זיידענבייטעל, קונסט־מאָלערס פון וואַרשאַ.

די ברידער זיידענבייטעל זענען לעצטענס אַריבערגעקומען קיין דאַנציג, וואו זיי האָבען ביים ים־ברעג געאַרבייט איבער זייערע פּייזאַזשען. פּלוצלינג זענען זיי אַרומגערינגעלט געוואָרען פון אַ מחנה שטורמיסטען, וועלכע האָבען זיי אָנגעהויבען פּונאַנדערצופרעגען: ווער זיי זענען און וואָס זיי טוען דאָ.

ווען איינער פון די ברידער האָט אַריינגעלעגט די האַנד אין טאַש, וועלענדיג בעווייזען זיין דאָקומענט זענען די שטורמיסטען זיי בעפאַלען און האָבען זיי מורא'דיג צושלאָגען.

ערשט די פּאָליציי האָט די צעיושעטע בעסטיעס פונאַנדערגעטריבען. אַזוי אַרום ערשט זענען די ברידער זיידענבויטעל ענטקומען.

Kopiec Józefa Piłsudskiego

Konto w P. K. O. 444.

דאס לעבען אין ארץ־ישראל
ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור

אראבער אין אלעקסאנדרעטא זענען פאר א יודישער קאלאניזאציע

ירושלים (יט"א) די העברעאישע פּרעסע ברענגט אַ בעריכט פון דער לעצטער זיצונג פון קרייז־ראַט אין אַלעקסאַנדרעטאַ (סיריען), וואָס זאָגט עדות וועגען דעם, אַז די דאָרטיגע אַראַבער זענען גינסטיג געשטימט פאַר אַ יודישער קאָלאָניזאַציע. דאַריאַ, דער פאָרשטעהער פון פראַנצויזישען הויך־קאָמיסאַר אין סיריען, האָט אויף דער זיצונג אויפגעקלערט, פאַרוואָס די רעגירונג האַלט נישט פאַר מעגליך איבערצופּעבען די קאָנצעסיע אויף אויסצוטריקענען די זומפּען אין אַנטיאָכיען דער יודישער געזעלשאַפט פון לעווי. „די יידען — האָט ערקלערט דאַריאָ — וואָלטען, בלי ספק, געקענט ברענגען אייער קרייז פיל נוצען מיט זייער אונטערנעהמונגס־גייסט און קאַפּיטאַל, מיר קענען אָבער נישט ערלויבען צו גרינדען אין דעם קרייז יודישע זידלונגען, ווייל דאָס וואָלט געקענט אַרויסרופען טיפע פּאָליטישע קאָנפליקטען.

די מעהרהייט מיטגלידער פון ראַט זענען אַרויס געטרעטען געגען די אויספיהרונגען פון דאַריאָ און האָבען געענטפערט: „טראָץ דעם פּאָליטישען כאַראַקטער פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע, האַלטען מיר זי נישט פאַר געגענזעצליך צו אונזערע אינטערעסען. דאַגעגען די קאָלאָניזאַציע פון אַרמענער און אַסיריער איז פאַר אונז שעדליך סיי ווירטשאַפטליך, סיי פּאָליטיש". דערביי איז געקומען צו אַ שאַרפען ווערטער־אויסטויש צווישען די 2 אַרמענישע מיטגלידער פון ראַט און די איבריגע מיטגלידער. די זיצונג איז איבערגעריסען געוואָרען, נישט בעשטעטיגענדיג די קאָנצעסיע פאַר דער פראַנצויזישער געזעלשאַפט, ווי עס האָט געפאָדערט דער פאָרשטעהער פון סירישען הויך־קאָמיסאַר.

„פּעלעסטין" טיילט מיט פון דמשק, אַז איינינע מיטגלידער פון קרייז־ראַט אין אַלעקסאַנדרעטאַ האָבען אַרויסגעשיקט אַ פּראָטעסט ־ דעפּעשע צו דער פראַנצויזישער מאַכט אין ביירוט געגען דעם, וואָס די דערמאָנטע קאָנצעסיע איז נישט ערטיילט געוואָרען אַ יודישער געזעלשאַפט.

די עגיפּטישע פּרעסע וויזט אַרויס אַ שטייגענדען אינטערעס פאַר דער ענטוויקלונג פון ישוב אין ארץ ישראל

ירושלים (יט"א) גלייכצייטיג מיט דעם גרויסען פאָרטשריט פון דער יודישער אויפבוי־אַרבייט אין א"י שטייגט אויך דער אינטערעס פאַר דער ענטוויקלונג פון ישוב אין די יודיש־אַראַבישע בעציהונגען בעזונדערס אין די שכנות'דיגע לענדער.

די גרויסע אַראַבישע און פראַנצויזישע צייטונגען אין עגיפּטען האָבען זייערע קאָרעספּאָנדענטען אין אַלע גרעסערע שטעט אין א"י. די גרויסע פראַנצויזישע צייטונגען „לאַ בורס עגיפּסיען" און „לאַ פּאַטרי", וועלכע ווערען פאַרשפּרייט אין טויזענדער עקזעמפּלאַרען נישט נאָר אין עגיפּטען נאָר אויך אין אַנדערע לענדער פון מזרח און צפון ־ אַמעריקאַ, האָט איינגעפיהרט אַ ספּעציעלע טאָג־טעגליכע א"י־זייט מיט אויספיהרליכע בעריכטען פון פאַרשידענע געביטען פון א"י־לעבען. „לאַ פּאַטרי" האָט זיך אויך פאַראינטערעסירט מיט דער יודישער קולטור שאַפונג בעזונדערס אויף העברעאיש, אַראַביש, פראַנצויזיש, ענגליש, איטאַליעניש און שפּאַניאָליש. אַלס לייטער פון דער יודישער קולטור־בייל־אַגע איז אָוונגעלאַדען געוואָרען דער מיטגליד פון ועד־הלאומי אברהם אלמליה.

אַנ'ענגלישער ריכטער אין תל - אביב

תל־אביב (יט"א) אין תל־אביב וועט אין קורצען אָנהויבען אַמטירען אַנ'ענגלישע פרידענס־ריכטער. דער בנין פון פרידענס־געריכט ווערט פאַרבריטערט.

2 יודען אין דעם ים־פּאָליציי

ירושלים (יט"א) די ים־פּאָליציי, וועלכע האָט אָנגעהויבען צו אַמטירען פון דעם 1־טען אוי־גוסט אָן צעהלט 28 פּאָליציאַנטען דערונטער 2 יודען

קאָנפיסקירט געוועהר ביי אַראַבער

ירושלים (יט"א) אין דאָרף יאַ־סור (שכמ'ער קרייז) האָט די פּאָליציי קאָנפיסקירט ביי אַנ'אַראַבער אַ ביקס. אויך אין דאָרף באַלטאַ איז קאָנפיסקירט געוואָרען אַ ביקס מיט קוילען. די בעזיצער פון געוועהר זענען אַרעסטירט געוואָרען.

אַרום דעם הונגער - שטרייק פון די פּאָליטישע אַרעסטירטע אין ירושלים און עכו

ירושלים (יט"א) ווי עס טיילט מיט די פּרעסע, האָט זיך דער מצב פון איניגע אַרעסטירטע, וועלכע בעטייליגען זיך אין דעם הונגער־שטרייק פון פּאָליטישע אַרעסטירטע אין דער צענטראַל־תּפיסה אין ירושלים און אין דער עכו'ער ציטאַדעל, בעדייטענד פאַרערגערט. 2 קאָמוניסטען זענען נאָכ'ן אָפּזיצען זייער שטראָף דעפּאָרטירט געוואָרען.

לויט דעם אָפיציעלען בעריכט בעטייליגען זיך אין דעם הונגער־שטרייק 11 פרויען און 32 מאַנס־בילען.

די הויפּט־פערוואַלטונג פון פערבאַנד פון העברעאישע שריפטשטעלער האָט אַרויסגעשיקט אַ דעפּעשע צום הויך־קאָמיסאַר פון א"י, אין וועלכער עס ווערט געבעטען ווידער אָנערקענען די אַרעסטירטע די הנחות, פון וועלכע זיי האָבען פריהער געניאָסען.

אַ דעלעגאַציע פון אינדוסטריעלער ביים הויך־קאָמיסאַר אין א"י

ירושלים (יט"א) דער הויך־קאָמיסאַר סער אַרטור וואוקאָפּ האָט אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון אינדוסטריעלער אין די פּערזאָנען פון די ה"ה שענקאַר, העכטמאַן און הילמאַן. אין משך פון געשפּרעך זענען בעהאַנדעלט געוואָרען די פּאָזיטיווע און נעגאַטיווע מאָמענטען אין דער ענטוויקלונג פון דער א"י־אינדוסטריע

די עוואָלוציע פון די פויליש-דאַנציגער באַציהונגען

די עוואָלוציע פון דאַנציג גייט אויף אַלע געביטען אין דער זעלבער ריכטונג, ווי אין דריטען רייך, סיי אויפ'ן געביט פון דער אויסערליכער, סיי אינערליכער פּאָליטיק.

די באַציהונגען צווישען פּוילען און דער פרייסטאַט דאַנציג זענען רעגולירט געוואָרען אויפ'ן סמך פון דער פויליש־דאַנציגער קאָנווענץ פון יאָהר 1920. אויפ'ן סמך פון דער דאָזיגער קאָנווענץ האָט פּוילען, וועלכע האָט נאָך דאַן קיין פּאָרט נישט פאַרמאָגט און דער איינציגער צוטריט צום ים איז געווען אויף דער שמאָלער ליניע פון פּוצק, בעקומען אַ גאַנצע רייהע ווייטגייענדע פּריווילעגיעס און דעם פּאַקטישען פּראָטעקטאָראַט איבער דער פרייסטאַט. פּוילען האָט אויך אויפ'ן סמך פון דער קאָנווענץ רעפּרעזענטירט די פרייסטאַט אויפ'ן פאָרום פון פעלקערבונד, אַ חוץ דעם האָט דער פעלקערבונד, כדי צו האָבען די געהעריגע השגחה איבער דאַנציג, דאָרט איינגעשטעלט אַ הויך־קאָמיסאַריאַט. פּוילען און דער הויך־קאָמיסאַר פון פעלקערבונד האָבען, אַלזאָ, געדאַרפט שטרענג אָפּהיטען די דאַנציגער קאָנסטיטוציע, אַז זי זאָל נישט שטיין אין אַ סתירה צו די אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען. דאָס אַלץ איז אָבער געווען אויפ'ן פּאַפּיר. דער הויך־קאָמיסאַריאַט האָט פּאַקטיש פאַרלוירען זיינע איינפלוסען און זיין אויטאָריטעט אין דער פרייסטאַט.

דער דאַנציגער סענאַט האָט זיך וואָס ווייטער אַלץ ווייניגער אָנגעהויבען צו רעכענען מיט דעם פאָרשטעהער פון פעלקערבונד, און דער לעצטער האָט פאַרשוויגען און זיך געמאַכט נישט זעהענדיג אַ סך זאַכען און אומנאָרמאַלע דערשיינונגען.

וואָס איז שייך פּוילען, האָט זי ביסלעכווייז רעזיגנירט פון איהרע רעכט און האָט כמעט אויפגעהערט צו אינגערירען אין די ענינים פון דאַנציג אפילו דאַן, ווען געוויסע פאַקטען זענען געשטאַנען אין אַ בולטע סתירה צו דער פויליש־דאַנציגער קאָנווענץ, וועלכע איז בעשטעטיגט געוואָרען דורכ'ן פעלקערבונד.

מיט דעם מאָמענט, ווען פּוילען איז געקומען צום בעשלוס, אַז זי מוז האָבען אַן'אייגענעם פּאָרט און זי איז צוגעטראָטען צו בויען גדיניע — האָט די גאַנצע פּוילישע פּאָליטיק לגבי דאַנציג פאַרלוירען איהר שוואונג און אויסגעהאַלטענקייט.

די „פיהרער" פון דער פרייסטאַט האָבען דאָס פאַרשטאַנען ווי געהעריג אויסצונוצען און זיי האָבען זיך ביסלעכווייז „בעפרייט" פון דער אפּוטרופּסות פון פּוילען.

נאָך דער היטלעריסטישער איבערקערעניש זענען די דאַנציגער דייטשען געוואָרען בעזונדערס חוצפּהדיג און זיי האָבען כמעט אָפען פּראָקלאַמירט זייער גרויסע צוגעבונדענקייט צום דריטען רייך.

די דאַנציגער מושלים האָבען לויט'ן מוסטער פון דריטען רייך דורכגעפיהרט אַ ליקווידאַציע פון דעם גאַנצען פריערדיגען רעזשים און אָפען געבראָכען די דאַנציגער קאָנסטיטוציע און די אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען.

כדי צו פאַרשלעפּערן איהר באַהענטסטען שכן און פאָרמעלען פּראָטעקטאָר, האָט דער דאַנציגער סענאַט, לויט דער רעזשי פון בערלין אונטערגענומען אַ גאַנצע רייהע קורטואַזיע־אַקטען לגבי פּוילען. די פאַרשידענע וויזיטען פון די היטלעריסטישע מושלים פון דער פרייסטאַט אין וואַרשע, אין די לאַקריץ־זיסע, אָבער גלייכצייטיג צביעות'דיגע רעדעס, בעגלייט מיט טאָסטען, איז געקומען צום אויסדרוק די געגענזייטיגע „צוגעבונדענקייט", „אַכטונג", „פריינדשאַפט" און נאָך און נאָך אַ סך נוטע זאַכען.

מיט איין וואָרט, די געגענזייטיגע באַציהונגען האָבען זיך ענטוויקעלט פּונקט אַזוי ווי די „פריינדשאַפט" מיט'ן היטלעריסטישען „דריטען רייך".

דאַנציג האָט פון דעם דאָזיגען געשיקטען פּאָליטישען מעטאָד אַ סך געוואונען. זי איז געוואָרען כמעט אינגאַנצען אומאָפּהענגיג און אויב די אייגענע היטלעריסטען האָבען נישט געקלעקט, האָט מען אָנגעהויבען צו אימפּאָרטירען היטלעריסטען פון דייטשלאַנד, כדי צו פאַרגרעסערען די דייטשע איינפלוסען אין דאַנציג. און אויב דאָס איז נאָך ווייניג, האָט ערב די וואַהלען צום דאַנציגער סענאַט אָפּגעשטאַט אַ וויזיט אין דער פרייסטאַט דער וויצע־פּרעמיער גערינג בכבודו ובעצמו און ער האָט אַזוי אַרום מאַניפעסטירט פאַר דער גאַנצער וועלט די אָנגעהעריגקייט פון דאַנציג צום „דריטען רייך". גערינג איז געקומען קיין דאַנציג, ווי צו זיך אין דער היים, פּונקט ווי ער קומט קיין קעניגסבערג, דרעזדען אָדער האַמבורג.

און די פּוילישע פּאַקטאָרען, דער קאָמיסאַר פון פעלקערבונד — זיי האָבען געשוויגען פּונקט ווי עס וואָלט קיין זאַך נישט געשעהען, פּונקט ווי אַלץ וואָלט צוגעגאַנגען כשורה און נאָרמאַל.

און די רעזולטאַטען ?... היינט בעטראַכט זיך דאַנציג אַלס אַ זעלבסטשטענדיגע סובערענער שטאַט אין די אינערליכע ענינים פון וועלכע קיינער דאַרף זיך נישט אַריינמישען.

היינט קען מען הערען אויף אַ דאַנציגער מאַרק פּלאַץ אַ העכסט פּראָוואָצירענדע און ציניש רעדע פון פאָלגענדען אינהאַלט :

„די דייטשען ווילען צו דייטשלאַנד ! דאַנציג לעבט איבער שווערע צייטען, אָבער מיר וועלען בלייבען שטאַרק ! מיר וועלען די פּאָזיציע פאַרטיידיגען !" און היינט אָנערקענט נישט פּוילען איהרע ווירטשאַפטליכע פאַרפליכטונגען, וועלכע זי האָט אויף זיך אַמאָל גענומען, וועלען מיר געפינען אַנדערע וועגען, ווי אַזוי צו פאַרזיכערען אונזער דייטשטום — צו פאַרזיכערן אין דעם מאָמענט, ווען מיר וועלען זיך ווידער צוריקקעהרען צו דייטשלאַנד".

פאַרשטייט זיך, אַז די רעדע ווערט פאַרענדיגט מיט „הייל היטלער".

* * *

היינט אין דאַנציג „סובערען" און במילא מעג זי זיך ערלויבען איינצואָרדענען ווילדע העצעס געגען רוהיגע איינוואוינער, זיי צו בעשמוצען און צו בעשימפען און זיי שלאָגען מכות ־רצח פראַנק און פריי אויף די גאַסען, פּונקט ווי דאָס קומט פאָר אין דער „מעטראָפּאָליע" — אין „דריטען רייך", צו וועלכען זי אָנערקענט זיך.

דאַנציג איז „זעלבסטשטענדיג", דאַנציג איז „סובערען" — טאָר איהר קיינער קיין דעה נישט זאָגען. די רעזולטאַטען פון דער דאָזיגער „סובערעניטעט" וועלען אָבער אין דער צוקונפט זיין ריין אין פאָלגען נישט נאָר פאַר אונז, נאָר נאָך אין אַ גרעסערער מאָס פאַר איהר פאָרמעלען פּראָטעקטאָר, פאַר פּוילען, וועלכע האָט כמעט רעזיגנירט פון איהרע רעכט.

א. ציניגאַטוס

דאס סטעריליזאַציע-געזעץ אין דריטען רייך
ווערט אויסגענוצט אין קאַמף מיט פּאָליטישע געגנער

די סטעריליזאַציע מגפה אין ברוינעם דייטשלאַנד ווערט דאָרט כסדר אויסגענוצט אין פּאָליטישען קאַמף. צוליב מסירות פון פּערזענליכע שונאים ווערען פולשטענדיג געזונדע מענשען געשלעפּט אין „ערבגעזונדהייטס — אַמט" און פאַרמשפּט צו סטעריליזאַציע. לעצטענס האָבען אפילו די צייטונגען געמעלדעט, אַז אין דייטשען אויבערשלעזיען זענען סטעריליזירט געוואָרען 15 פּוילישע קינדער. די עלטערען פון די גאַליטענע קינדער האָבען אפילו אַריינגעטראָגען אַ אָנקלאַגע צום פעלקער־בונד־קאָמיסאַר אָבער דאָסאָוועט שוין די קינדער ווייניג וואָס העלפען.

אין „פּאַריזער טאַגעבלאַט" זענען פאַרעפענטליכט צוויי פאַלען, וואָס בעווייזען מיט וועלכער לייכטקייט עס ווערט אין דייטשלאַנד זיך בענוצט מיט דער סטעריליזאַציע מעטאָדע.

אין ערשטען פאַל האָט אַ פולשטענדיג געזונד דער האַנדווערקער, אַ פראַנט־קעמפער, פאָטער פון מעהרערע קינדער, וואָס געהערען צו דער היטלער יוגענד פּלוצלונג בעקומען פון אַמטליכען דאָקטאָר, אַז ער זאָל צו איהם קומען. דער דאָקטאָר האָט מיט איהם פאַרפיהרט אַ געשפּ.., וועלכער דער האַנדווערקער האָט נישט רעכט פאַרשטאַנען. זיינע עלטערען זענען פולקאָם געזונד, אמת עפּעס אַ ווייטע קוזינקע איז צוליב מעלאַנכאָליע געווען אינטערנירט אין אַ אַנשטאַלט פאַר נערוועז קראַנקע. דעם האַנדווערקער איז געוואָרען קלאָר דער זין פון געשפּרעך ווען דער דאָקטאָר האָט איהם פאַרגעלעגט, אַז ער זאָל זיך פרייוויליג לאָזען סטעריליזירען, ער האָט זיך אָפּגעזאָגט. דאַן איז ער אויפגעפאָדערט געוואָרען צו קומען אין „ערבגעזונדהייטס־געריכט" דורך וועלכען ער איז פאַרמשפּט געוואָרען צו צוואַנגס סטעריליזאַציע. דער מאָטיוו ער איז קראַנק אויף שוואַכזיניגקייט.

דער האַנדווערקער האָט נישט געוואוסט, וואָס צו טון. ער איז אַוועקגעפאָהרען קיין אויסלאַנד, צוליב דעם, וואָס ער איז געווען שלעכט אינפאָרמירט האָט ער אַדורכגעלאָזט דעם טערמין פון אַפּעלאַציע אין דעם העכערען ערבגעזונדהייטס געריכט. ער האָט זיך געווענדעט מיט ביטעס צום „פיהרער" און אַנדערע אָפיציעלע שטעלען. דעם ענטפער האָט ער נישט געקענט אַזוי גוט פאַרשטעהען ווייל מען האָט געשריבען, אַז די סטעריליזאַציע איז נישט קיין שטראָף, נאָר אַ קרבן וואָס ער מוז ברענגען לטובת דער פאָלקס געמיינשאַפט. עס האָט גאָרנישט גענוצט. פאַרצווייפעלט האָט ער זיך געלאָזט אונטערזוכען אין אַ בעקאַנטער אויסלענדישער הייל־אַנשטאַלט. דער רעזולטאַט איז געווען : פולשטענדיג געזונד.

דער בעריהמטער פּראָפעסאָר פון אויסלענדישען הייל־אַנשטאַלט האָט אַריבערגעשיקט זיין מיינונג צום בעקאַנטען דייטשען קאָלעגע. אָבער דער פּסק־דין איז שוין אַריין אין קראַפט און וואָס קען בעדייטען די מיינונג פון אַן'אויסלענדישע בעריהמטהייט ? דער האַנדווערקער מוז דעריבער בלייבען עמיגראַנט ווייל ער וויל זיך נישט לאָזען סטעריליזירען. עפּעס אַ מסירה איז אַריינגעפאַלען, און דער אַמטליכער דאָקטאָר האָט געוואָלט בעווייזען, אַז ער איז שטאַרק פאַראינטערעסירט און זאָרגט פאַר דער „ערבגעזונדהייט". דאָס געריכט האָט, צוליב די גרויסע צאָהל — פאַלען קיין צייט נישט געהאַט אויסצופאָרשען דעם ענין.

דער צווייטער בעקאַנטער פאַל איז פון אַ יונגען טעאָלאָג, אַ זוהן פון אַ לאַנדווירט, וואָס איז פולשטענדיג געזונד און האָט זיך געמוזט שטעלען צום אַרבייטסדינסט. די אונטערזוכונג פון דאָקטוירים האָט פעסטגעשטעלט, אַז ער איז פול־קאָם געזונד שפּעטער, איז ער געשטאַנען פאַר אַ פאָבאָר־קאָמיסיע צום מיליטער. מען האָט איהם אָנערקענט פאַר געזונד און טויגליך צום דינסט דער יונגער טעאָלאָג איז געגאַנגען אין דער קירכע. עס איז געקומען צו אַ געשלעג און ער איז אַ פּאָר וואָכען געלעגען אין אַ נערוועז קליניק פון דער אוניווערזיטעט. ווען ער האָט שוין געהאַט פאַרלאָזען דעם קליניק, האָט ער פּלוצלונג בעקומען אַ אויפפאָדערונג צו קומען אין ערבגעזונדהייטס־געריכט. פּסק־דין : סטעריליזאַציע, ער אַפּעלירט אָבער אויך דאָס העכערע געריכט בעשטעטיגט דעם אורטייל מיט דעם מאָטיוו פון שוזאָפרעניע.

צווישען אַנדערעס ווערט אין די מאָטיווען געבראַכט פאָלגענדער כאַראַקטעריסטישער זאַץ : „שוזאָפרעניע איז אַ ירושה קראַנקהייט, ווייל לויט די ערפאַהרונגען פון דער מעדיצינישער וויסענשאַפט ווערט די פערראַנלאַגונג פון דער דאָזיגער קראַנקהייט, אפילו ווען דער קראַנקער אַליין איז שוין צוריק געזונד, מיט אַלע וואַהרשיינליכקייטען איבערגעטראָגען אויף די יורשים און עס דראָהט זיי די סכנה קראַנק צו ווערען. אויך אין דעם געגעבענעם פאַל איז דער פּעטענט ערבליך בעלאַסטעט מצד דעם פאָטער... די קראַנקהייט קען אויך אויפטרעטען ביי גייסטיג־גוט בעגאַבטע מענשען".

עס איז דערביי אינטערעסאַנט, אַז די בעהויפּטונג, אַז „שוזאָפרעניע געהט איבער מיט דער גרעסטער וואַהרשיינליכקייט אויף די קינדער" וויסענשאַפטליך נישט בעגרינדעט. ווייטער איז בעוויזען געוואָרען, דורך אַ רייהע געלעהרטע, אַז ביי די דאָזיגע פאָרם פון נערוועז קראַנקהייט געהט זעהר אָפט צוזאַמען מיט גענויאַלע גייסטיגע בעגאַבונגען, און אפילו פּערזאָנען, וואָס זענען בעלאַסטעט מיט שווערע פאַלען פון דער דאָזיגער קראַנקהייט קענען נאָך געניאַלעס לייסטען.

וואָס שייך דעם פאַל פון יונגען טעאָלאָג האַנדעלט עס זיך דאָ איינפאַך אין אַ בייזוויליגע מסירה. די שווייצאַרישע צייטונגען ווייזען אָן, אַז אויב די ברוינע מושלים זאָלען זיין קאָנסעקווענט וואָלט מען בעדאַרפט אין דייטשלאַנד סטעריליזירען גאַנצע משפּחות, ווייל די אויסערליכע פאָרמען פון דער שוזאָפרעניע מאַכען אויס נאָר 10 פּראָצענט בעת די איבריגע 90 פּראָצענט פון פּערזאָנען, וואָס ליידען אויף דער דאָזיגער קראַנקהייט ווערען גאָרנישט בעקאַנט.

א מאַסקען-באַל אין „גרויסען הויז"

דער מענש קען נישט לעבען אָהן פאַרוויילונג. דעריבער קומען טאַקע פאָר אפילו אין דער שרעקליכסטער און גרעסטער תפיסה אויף דער וועלט אין דער בעריהמטער אַמעריקאַנער סינג־סינג... מאַסקאַראַדען..

פאַר איירָאָפּאַ קלינגט דאָס אפשר מערקווירדיג אָבער אין אַמעריקאַ איז דאָך אַלץ מעגליך. איז עס דאָך דאָס דעמאָקראַטישסטע לאַנד אויף דער וועלט, וועלכע אָנערקענט פאַר יעדען דאָס רעכט צו טון, וואָס ער וויל אויב ער שטערט נאָר נישט די אַנדערע. דעריבער איז אויך נישט קיין וואונדער, אַז דער דירעקטאָר פון סינג־סינג האָט בעשלאָסען איינצואָרדענען פאַר די אַרעסטירטע אַ פאַרוויילונג בכדי זיי צו געבען אַ געוויסע בעשעפטיגונג, אַז זיי זאָלען פאַרגעסען וועגען זייער טרויעריגען גורל.

דער מלוכה - סעקרעטאַריאַט האָט אַרויסגעגעבען אַ ערלויבניש איינצואָרדענען אַ מאַסקאַראַד. די אַרעסטאַנטען האָבען עס אָנגענומען מיט גרויס ענטוזיאַזם און עס איז געגרינדעט געוואָרען אַ פאַרוויילונגס־קאָמיטעט.

דער קאָמיטעט האָט פון דער תפיסה־פאַרוואַלטונג בעקומען אַביסעל געלד, שמאַטעס און אַ פּאָר מאַשינען צו נייען.

עס איז פאַרשטענדליך. אַז אויף אַזאַ אָריגינעלע פאַרוויילונג האָבען אויך נישט געפיהלט די פּרעסע־פאָרשטעהער. זיי זענען געקומען פּינקטליך 4 אַ ז'ייגער צו דער בעשטימטער צייט. נאָך אַ רייהע פאָרמאַליטעטען האָט מען זיי אַריינגעלאָזט. ביים אַריינגאַנג האָבען זיי געזעהען אויפגעשטעלט גרייט צו שיסען מאַשינען געוועהרען, ווי אויך אַ גאַנצע אָפּטיילונג פּאָליציאַנטען. זיי זענען אַדורכגעגאַנגען דורך אַ לאַנגען קאָרידאָר און פאַר זיי האָט זיך געעפענט אַ שטאָלענע טיר און זיי האָבען זיך געפינען אין אַ גרויסען באַל־זאַל, וואָס איז געווען העל בעלויכטען און פאַרפּוצט מיט גירלאַנדען פון פאַפּירענע בלומען.

דער גאַנצער זאַל איז איינגעטיילט געווען מיט קראַטעס אויף עטליכע טייל, וואָס האָבען דערמאָהנט אין שטייגען פאַר ווילדע חיות. אין דאָזיגען זאָל קומען געוועהנליך פאַר גאַסט־דינסטען, איין שטייג איז רעזערווירט געווען פאַר דער פּרעסע .

געגענאיבער פון דאָזיגען אָרט איז געווען אַ עסטראַדע אויף וועלכער עס איז געווען פאַרזאַמעלט אַ צאַהלרייבער אַרקעסטער. דער דיריגענט האָט אויסגעזעהען זעהר אָריגינעל אין אַ ווייטער פּיזשאַמע. דער דירעקטאָר פון דער תפיסה האָט אינפאָרמירט זיינע געסט, אַז דער דאָזיגער מענש איז אַמאָל געווען דער פּאָפּולערסטער זינגער אויף בראָדוויי. אָבער שפּעטער האָט ער אין אַ שגעון אָנגעפאַל ערמאָרדעט נישט נאָר זיין געליבטע, נאָר אויך איהר ברודער און שוועסטער. דורך אַ נס נאָר האָט ער אויסגעמיטען דעם עלעקטרישען שטוהל.

דאָס צוזאַמענשטעלען דעם אָרקעסטער איז נישט געווען פון די שווערע זאַכען. אין דער תפיסה בליהט די מוזיק. דאָס רוב אַרעסטירטע האָט מוזיקאַלישע פעהיגקייטען, אַזוי האָבען זיך די זשורנאַליסטען דערוויסט, אַז דער סאַקסאָפאָניסט איז אַמאָל געווען אַ אָנפיהרער פון אַ „גענגסטער" באַנדע. ער האָט פאַרטיידיגענדיג זיך דערשאָסען 4 פּאָליציאַנטען און אויפגעריסען אין דער לופט צוויי הייזער. דער וואָס שפּילט אויף דער האַרמאָניע איז אַמאָל געווען אַ קאַפּיטאַן פון אַ שיף. ער האָט געשפּילט אַ געהיימנישפולע ראָלע אין דער אָפּערע, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּילט אויף דער שיף „פּרעזידענט לינקאָלן". ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען האָט ער דער'הרג'עט צוויי מאַטראָזען און זייערע קערפּער אַריינגעוואָרפען אין וואַסער. דער וואָס שפּילט אויפ'ן פאַרטעפּיאַן, וועט זיכער אין דער צווייטער וואָך אומקומען אויפ'ן עלעקטרישען שטוהל. זיין בקשה וועגען בעגנעדיגונג וועט מסתמא אָפּגעוואָרפען ווערען. ער האָט פאַר'סמט זיין פרוי בכדי אָפּצונעהמען די פאַרזיכערונגס־סומע. דער וואָס שפּילט אויף די צימבאַלען, איז סעלטאַן, אַ גענגסטער, מערדער און קינדער - רויבער אין איין פּערזאָן. און ער האָט נאָר ז'ורך אַ וואונדער אויסגעמיטען דעם עלעקטרישען שטוהל. נעבען איהם זיצט זיין געוועזענער אַדוואָקאַט. אַ געפעהרליכער פּויגעל און אפילו בעת דער פאַרוויילונג איז ער צוגעשמידט מיט אַ קייט צו זיין שטוהל. מען האָט איהם געמוזט ערלויבען צו קומען, ווייל ער שפּילט ממש וואונדערבאַר.

ווען דער אָרקעסטער האָט אָנגעהויבען שפּילען האָבען זיך געעפענט די טירען און עס זענען אַריין די תפיסה־וועכטער בעוואָפענט פון קאָפּ ביז די פיס און נאָך זיי די ערשטע גרופּע אַרעסטאַנטען פאַרקליידעט אַלס ים־רויבער. זייער פיהרער האָט געטראָגען אַ מאַנטעל געמאַכט פון אַ רויטע קאָלדרע און אַ גרויסע באָרד פון פּאַקולע. דער דירעקטאָר האָט ערקלערט, אַז ער איז געווען אַמאָל אַ דעפּראודאַנט און זיינע חברים זיצען אַלע פאַר שווינדלערייען. נאָך זיי איז אַריין אַ „דאַמע" אין לאַנגע קליידער, עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס איז איינער פון די געשיקסטע איינברעכער, וואָס פלעגט שטענדיג „אַרבייטען" פאַרקליידעט אַלס פרוי.

אַ אַנדערע גרופּע אַרעסט־רטע איז געווען פאַרקליידעט אַלס נעגער, ווייטער איז אַריין מאַנטעזומע, וואָס האָט געהאַט אויפ'ן געוויסען צוויי מאָרדען און שוין נישט קיין לאַנג לעבען אויף דער וועלט, ווייטער צוויי קינדער־רויבער פאַרקליידעט אַלס דאָן קישאָט און סאַנטשאָ פּאַנטשאָ און נאָך דאַ אַ דייהע היסטאָרישע פּערזענליכקייטען, און צום סוף אַ גרויסע צאָהל פאַרשידענאַרטיגע טענצערינס. די דאָזיגע טענצערינס זענען פאַרשטעהט זיך געווען פאַרקליידעטע אַרעסטאַנטען, אָבער די פאַרקליידונג איז געווען זעהר אַ געלונגענע.

זייער אַריינקומען האָט אַרויסגערופען אַ קליינעם אינצידענט. די ים־רויבער האָבען זיך אַ וואַרף געטון אויף די טענצערינס, אָבער בליץ שנעל איז אין זאַל אַריינגעפאָהרען אַ מאַשינען־געוועהר און די וועכטער האָבען פונאַנדערגעטיילט די קעמפענדע. דער קאַפּיטאַן האָט בעקומען אַ קלאַפּ אין דער גאָמבע. אַנ'אַנדערער האָט זיך געכאַפּט פאַר'ן קאָפּ. אָבער די אָרדנונג איז תיכף צוריקגעשטעלט געוואָרען און די וועכטער האָבען אַרויסגעפיהרט אַ פּאָר „בעשעדיגטע" מאַסקעס.

ווען די זשורנאַליסטען האָבען שוין געוואָלט פאַרלאָזען די תפיסה, זענען זיי דערין געשטערט געוואָרען, ווייל פּלוצלינג האָט זיך דערהערט אַ שיסעריי געשרייען און עפּעס אַ מוראַדיגער טומעל פון מאַטאָרען און סירענע סיגנאַלען.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז אין דער שטאָט האָט מען זיך דערוויסט, נישט קוקענדיג דערויף וואָס די גאַנצע זאַך איז געהאַלטען געוואָרען בסוד, אַז אין תפיסה קומט פאָר אַ מאַסקאַראַד. די אַמעריקאַנערינס דעצידירען זיך שנעל, און עס האָט זיך דעריבער פאַרזאַמעלט אַ המון פון 5 טויזענד פרויען, וואָס האָט געוואָלט זיך בעטייליגען אין מאַסקאַראַד, צוליב דעם וואָס די וואַך איז געווען צו שוואַך — האָט מען מאָביליזירט פּאָליציי, וועלכע האָט אָנגעווענדעט טרערען גאַז און ליקווידירט דעם אונערוואַרטעטען אָנגריף.

—=—

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 6 אויגוסט
ד׳ מנחם אב תרצה

זון-אויפגאנג 4.04
זון-אונטערגאנג 7.19

פרעז. גלאזעק האט אונטערגעשריבען די וועהלער-רשימות

וועלכע זענען איבערגעגעבען געווארען די פארזיצערס פון די אבוואדאווע קאמיסיעס

נעכטען צווישען האלב 8 און 9 אינדערפריה, האט דער פרעזידענט אינזש. גלאזעק אונטערגעשריבען די רשימות פון די וועהלער צום סיים אין פאלגענדע לאקאלען: אויף פאמארסקא 16, ציגעל-גאס 26 און זאנאיניקאווא 54.

אין 15-טען וואהל-קרייז זענען פארהאן 109635 וואהל-בערעכטיגטע, אין 16-טען וואהל-קרייז — 117,450, אין 17-טען וואהל-קרייז — 119,733.

די רשימות פון די וועהלער נאכדעם ווי זיי זענען אונטערגעשריבען געווארען דורך דעם פרעזידענט אינזש. גלאזעק זענען איבערגעגעבען געווארען די פארזיצערס פון די קרייז-וואהל-קאמיסיעס, וועלכע זענען צווישען 6 און 8 אין אווענד איבערגעגעבען געווארען די פארזיצערס פון די אבוואדאווע קאמיסיעס.

פון מארגען אן וועלען די רשימות ארויסגעלעגט ווערען אין די קאמיסיעס, צווישען 4 און 9 אווענד, כדי יעדער וועלער זאל קענען נאכקאנטראלירען צו זיין נאמען געפינט זיך אין דער וועהלער-רשימות.

די פארשטעהער פון די אבוואדאווע קאמיסיעס דארפען זיך ווענדען וועגען לאקאל, ליכט, מכשירים שרייב-מאטעריאלען א. אז. וו. צו דעם שטאטישען וואהל-רעפעראט, פלאץ וואלנאשטשי 14 צווישען 9 און 3 און פון 5 און 9 אווענד.

וויצע-פרעזידענט קאזלאווסקי איבערגענומען זיין אמט

ער וועט האבען די אויפזיכט איבער 11 מאגיסטראט-אפטיילונגען

נעכטען האט דער ניי-בעשטימטער וויצע-פרעזידענט ה׳ קאזשימיעזש קאזלאווסקי איבערגענומען זיין אמט אין דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג.

אויף דער צייט ווען ה׳ קאזלאווסקי וועט זיין אויף דעם אמט פון וויצע-פרעזידענט האט דער ה׳ קאזלאווסקי בעקומען אורלויב פונם אמט אלס זעלבסטפערוואלטונגס-אינספעקטאר ביי דער וואיעוואודזטווע. נאכן פערענדיגען זיין אמט אין דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג וועט דער וויצע-פרעזידענט צוריקקעהרען אויף זיין אמט אין דער וואיעוואודזטווע.

דער וויצע-פרעזידענט ה׳ קאזלאווסקי נעהמט איבער די אויפזיכט איבער פאלגענדע אפטיילונגען: קולטור- און בילדונג, סאציאלע שוץ, געזונדהייטס-אפטיילונג, ווירטשאפטליכע אפטיילונג, מיליטער-ביורא, בעפעלקערונגס - עווידענץ, סטאטיסטישע אפטיילונג, אינדוסטריי-אמט פון דער ערשטער אינסטאנץ, ציוויל־שטאנדס-אמט און שידס-אמט.

דער וויצע-פרעזידענט קאזלאווסקי אמטירט אין בנין אויף פלאץ וואלנאשטשי 14, ערשטען שטאק, צימער 20, טעל. 103-86.

אינטערעסאנטען וועט דער וויצע-פרעזידענט אנ נעהמען יעדען טאג א חוץ שבת פון 10 ביז 12 פארמיטאג.

* * *

נעכטען 3 א זייגער בייטאג האט דער פרעזידענט אינזש. גלאזעק פארגעשטעלט פארן וויצע-פרעזידענט פון דער שטאט קאזשימיעזש קאזלאווסקי אלע ליי־טערס פון די אפטיילונגען און די דירעקטארען פון די שטאטישע אונטערנעהמונגען.

אין נאמען פון די שטאטישע בעאמטע האט דעם וויצע-פרעזידענט בעגריסט דער דירעקטאר פון דער שטאט - פערוואלטונג ה׳ מיעטשיסלאוו קאליגאווסקי.

אין דער „אגודה" קומען ווייטער פאר מחלוקת

מיר האבען שוין מיט א צייט צוריק אנגעוויזען, אז אין דער לאדזער „אגודה" - ארגאניזאציע הערשט שוין לאנג נישט קיין אידילישע ליבע, די אפאזיציע שטארקט זיך כסדר, בעזונדערס זענען האפערדיג די צעירים, זיי ווארפען פאר די אלטע, אז זיי זענען נישט געגנוג אגודה'ש גאנץ בעזונדער איז די אפאזיציע געווענדעט געגען א טייל פון דער קהלה-פערוואלטונג און בתוכם אויך דעם פרעזעס מינצבערג דערפאר, ווייל די קהלה זארגט כלומרשט נישט פאר די אינטערעסען פון דער אגודה און פערזארגט „די גאנצע שטאט" (משטיינס געזאגט).

דער קאמף אין דער אגודה האט שוין געמוזט ווייט דערגעהן ווען אין נעכטיגען „ווארשאווער טאגבלאט" אין אפיציעלען ארגאן פון דער „אגודה", געפינען מיר א גרויסען ארטיקעל וועגען דער רבנות-פראגע אין לאדז און צום סוף ווערט אויף א גאר שארפען אופן אנגעגריפען פרעזעס לייבעל מינצבערג און די אגודה'שע פרנסים ווערען אויפגעהעצט אז זיי זאלען האבען געגנוג מוט צו ענדערן די פערהעלטנישען אין דער לאדזער קהלה און צו פאראליזירען די תקיפות פון איין מענש און מ׳מיינט דא נישט קיין אנדערן ווי דעם אגודה'שען פיהרער ר׳ לייבעל מינצבערג.

דער מחבר פון דערמאנטען ארטיקעל אין אגודה'שען ארגאן ווייס עס גאנץ גענוי, אז די לאדזער יודישע בעפעלקערונג קען זיך נישט בעגעהן אהן א הויפט-רב און דעריבער מוז מען תיכף ומיד אנגאזשירען אזא רב. די „אגודה" האט שוין א פארטייען קאנדידאט און דאס איז דער ריישער רב הרב לעווין, און אין דעם רעדאקציאנעלען ארטיקעל ווערט ווייטער געשריבען:

„אבער טראץ דעם אלעם ריהרט זיך נישט די רבנים-פראגע אין לאדז פון טויטען פונקט. מ'האלט אין איין רעדען דערפון. מען האלט אין איין מאכען ,הכנות" און ,פארבערייטונגען"" און דערווייל לויפען חדשים און יאהרען.

ווי קאן מען דאס ערקלערען?

לאדז געפינט זיך דאך אין דער הינזיכט אין א פיל גליקליכערער לאגע ווי ווארשא. דארט איז דא א פעסטע ארטאדאקסישע מעהרהייט, וואס פיהרט אן מיט דער קהלה. דארט קען די אפאזיציע נישט שטערען, אפילו ווען זי זאל וועלען. דארט שטאלצירען דאך די קהלה-פיהרער מיט זייערע לייסטונגען און זייערע אויפטוען. פארוואסזשע, פרעגען מיר האט איהר נאך ביז היינט נישט דורכגעפיהרט די וואהל פון א רב?

ווען מען רעדט מיט די פרנסים פון דער לאדזער קהלה און מען פרעגט זיי, ענטפערן זיי, אז פון זייער זייט שטרעבען זיי און ווילען, אז זייער שטאט זאל ענדליך בעקומען א רב און וועגען דער פערזאן פון קאנדידאט זענען קיין צוויי מיינונגען נישט פארהאן.

דעמזעלבען ענטפער גיבען אויך די דאזארעס.

ווער זשע איז דער שטערער?

מיר האבען געזעהן, אז אין ווארשא טראץ אלע שוועריגקייטען נאר בלויז דערפאר, וואס מען האט געמיינט די זאך עהרליך אהן שום פערזענליכער נגיעה האט מען בעוויזען דורכצופיהרען און אין לעבען צו פערווירקליכען דעם ווילען פון ארטאדאקסישען יודענטום.

צי זאל זשע דער דאזיגער עהרליכער ווילען פעהלען אין לאדז?

אדער זאל עס אמת זיין דאס, וואס מען זאגט, אז צוליב דעם תקיפות פון איין מענש קאן לאדז קיין רב נישט בעקומען?!

אבער צי קאנען נישט די אנדערע ארטאדאקסישע פרנסים און דאזארעס גובר זיין אזא אונפערשטענדליכע עקשנות? צי פעהלט זיי מיטלען דערצו? אדער זאל עס זיין מאנגעל אין מוט?

מיר ערווארטען א קלארע תשובה פון אונזערע לאדזער פריינד. מיר האלטען, אז אין איצטיגען מאמענט איז עס פאר זיי אנ'עהרען-פראגע צו לעזען ענדליך די רבנות-פראגע אין זייער שטאט.

ווארשא האט געמאכט דעם גוטען אנהויב. לאדז האט זיך שוין פערשפעטיגט. זי האט אייגענטליך בעדארפט זיין די ערשטע. זי האט דאך כמעט נישט געהאט אויסצושטעהן קיין שום ערנסטען קאמף. זאל זי כאטש איצט ערפילען איהר פליכט לגבי דעם רעליגיעזען יודענטום און לגבי איהר בעפעלקערונג

מיר ווילען אויסדרוקען אונזער האפנונג, אז די לאדזער קהלה-פיהרער וועלען ענדליך צוטרעטען צו לעזען די רבנות-פראגע. מיר וואלטען גערן געוואלט נישט זיין געצוואונגען נאכאמאל צו נעמען דאסווארט אין דער פראגע, ווייל צום צווייטען מאל וועט דאס שוין געטון ווערען אהן משוא פנים".

זעהט אויס, אז די מחלוקת אין דער „אגודה" זענען שוין דערגאנגען זעהר ווייט, אז מען ערלויבט זיך אין אנ'אייגענעם ארגאן אויף אזא שארפען אופן אנצוגרייפען אנ'אייגענעם פיהרער און איהם אפילו צו דראהען...

און דאס סאמע ערב די וואהלען צום סיים, ווען דערזעלבער אנגעגריפענער פיהרער וועט דאך קאנדידירען אלס סיים-דעפוטאט און אפשר ווייל מען טאקי אין דער „אגודה", אז ה׳ מינצבערג זאל בעצאהלען פאר זיין סיים-מאנדאט מיט... א פאסטען פון הויפט-רב פאר לאדז פאר'ן ריישער רב הרב לעווין?

אויספלוג קיין וויען און בודאפעשט

פון 17-טען ביז'ן 24-טען אויגוסט — 270 זל.

אויספלוג קיין וויען אויף 3 טעג

פון 17-טען ביז'ן 21-טען אויגוסט 135 זל. פרייזען פון לאדז.

איינשרייבונגען נעמט אן

Wagons-Lits Cook

פיעטריקאווער 64, טעל. 170-77.

אין פאלגענדע פאלען האט פאגאטאוויע אינטערווענירט

זונטאג - נאכוועהענישען

(א) יעדער זונטאג האט, ווי בעוואוסט און ווי עס איז שוין די לאדזער טראדיציע זיינע נאכוועהען. און גראד, ווי אויף צו להכעיס, קומט דער פאגאטאוויע יעדען זונטאג אויס צו ארבייטען מעהר, ווי אין וועלכען עס איז אנדערען טאג. די לעצטע פאר זונטאג'ען זענען נישט געוועזען אזעלכע הייסע, איז אין דער פאגאטאוויע אויך געוועזען א ביסעלע קיהלער, דערפאר אבער איז דער לעצטער זונטאג שוין גאר געוועזען א גאר, גאר וואַרימער און פאגאטאוויע האט דעריבער געמוזט איבערווענירען אין פאלגענדע פאלען:

1) אויף פשעיאזד 39 איז פאגאטאוויע ארויסגערופען געווארען צו דעם 24-יעהריגען וולאדיסלאוו שפיצאק, וועלכער האט שכורער'הייט פערטשעפעט עטליכע דורכגעהער און יענע האבען איהם „צוריקגעטשעפעט".

2) אויף ווזשעשניעווסקא 13 האט זיך אנגעשכורט דער דארטיגער 27-יעהריגער שוסטער באלעסלאוו קאפין און שכור'ערהייט האט ער צו „קאפיעט" א פאר שכנים, וועלכע האבען זיך נישט געלאזט... פון דעם „קאפיען" האט פאגאטאוויע קאפינען געמוזט באנדאזשירען דעם קאפ.

3) אויף פאיעזשערסקא 23 איז פערוואונדעט געווארען פון „צופעליגע" דורכגעהער ביאטר בענדזשענסקי, וועלכער האט בעקומען עטליכע מעסער-שטעך אין קארק און פלייצעס און פאגאטאוויע האט איהם געמוזט ערטיילען הילף.

4) אויך אויף מאדרע 3 האט מען נאך א ביסעלע משקה זיך אנגעהויבען צו שלאגען. בעת'ן געשלעג איז צושטאכען געווארען אין בויך וואצלאוו פיזא, וועמען פאגאטאוויע האט אין א זעהר שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

5) אויף פאמארסקא גאס איז אויסגעבראכען א געשלעג, בעת וועלכען עס זענען פערוואונדעט געווארען מיט מעסערס אין בויך און פלייצעס די ברידער פראנצישעק און וואצלאוו בענקע. פראנצישעק בענקע האט געמוזט, צוליב דעם ערנסטען צושטאנד איבערגעפיהרט ווערען אין שפיטאל.

6) אויף סאנדאמיערסקא 2 איז בעת א געשלעג צווישען די שכנים פערוואונדעט געווארען מיט מעסערס, דער 26-יעהריגער לוציאן ווישניעווסקי. אויך איהם האט פאגאטאוויע געמוזט העלפען זיך „שטעלען אויף די פיס".

7) אויף נאווראט 17 האט זיך אנגעשיכור'ט דער 21-יעהריגער עדמונד ערדמאן און ער האט זיך אנגעהויבען צו אוואנטורירען. איינשטילען איהם איז אונמעגליך געוועזען און עס האט איהם דעריבער עמיצער פון די שכנים „איינגעשטילט" מיט א ברייטווע... פאגאטאוויע האט איהם אפגעפירט אין שפיטאל.

8) אויף זגערזשער 87 זענען, בעת א געשלעג פערוואונדעט געווארען מיט מעסערס מאריאן טאפאלסקי און ראמאן באיערסקי. באיערסקי האט בעקומען פינף סיפע וואונדען אין הארץ-ברעט און אין די פלייצעס. אין א זעהר שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

אט-א דאס איז דער סך-הכל פון זונטאג'דיגען טאג און די אונטערשטע שורה איז: —

נישט די געשלאגענע, נישט די שלעגערס זענען שולדיג — שולדיג איז נאר דער בראנפען.

פון בוי-ראט ביי דער שטאט-פערוואלטונג

אין חודש יולי האט דער בוי-ראט פון דער בוי-אפטיילונג ביי דער שטאטישער פערוואלטונג בעטראכט 842 בוי-פלענער, 219 פלענער זענען בעשטעטיגט געווארען, 67 זענען צוריקגעגעבען געווארען זיי צו ערגענצען, 20 זענען נישט בעשטעטיגט געווארען און די איבריגע זענען אפגעלעגט געווארען.

עפידעמישע קראנקהייטען

פון 28 יולי ביזן 3 אויגוסט האט די געזונדהייטס-אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג נאטירט פאלגענדע פאלען פון עפידעמישע קראנקהייטען.

בויך-טיפוס 35 פאלען (פאריגע וואכען 20 פאלען), שקארלאטין 14 פאלען (17), דיפטעריט 9 פאלען (12), מאזלען 10 פאלען (6), רויז 2 פאלען (7), קאקליוש 4 פאלען (10), געבורטס-פערגיפטונג 11 פאלען (12).

אין אלגעמיין זענען די לעצטע וואכען נאטירט געווארען 85 פאלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ה. דאנציגער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), א. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), י. קאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28) א. שימאנסקי (פשעגוזשאלניאנא 75).

א פארפאל מיט א ראווערויסט

(א) אויף נאפיורקאווסקיעגא 17, איז דער ראווערויסט פיאטר קאקאט פון וויעלון, נישט זייענדיג אריענטירט אין דער גאסען-בעוועגונג, ארויפגעפאהרען אויפ'ן טראמוואי און ער איז שווער פערוואונדעט געווארען אין קאפ און אין פנים.

פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

געפאלען אין גאס פון הונגער

(א) אויף פאביאניצקא 1 איז, מחמת הונגער און אלגעמיינער אפשוואכונג געפאלען אין גאס, דער 51-יעהריגער העגריק לוקיטער, וועלכער איז געקומען פון קאליש קיין לאדז, זיך צו געפינען ארבייט.

דעם פער'חלשטען האט פאגאטאוויע ערטיילט הילף און איהם אפגעפיהרט אין שטאטישען רעזערוו-שפיטאל.

זעלבסטמארדען

(א) אויף באניפראטערסקא 25 האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד דורך אויסטרינקען א גרעסערע דאזע יאדינע, א געוויסע יאנינא בזשוסקא.

פאגאטאוויע האט איהר נאכ'ן אויספלומפען דעם מאגען, איבערגעלאזען אויפ'ן ארט.

די סיבה פון דעם פערצווייפעלטען שריט — פאמיליען - סכסוכים.

* * *

— אין איהר אייגענער וואוינונג, אויף קאראלעווסקא 33 האט זיך געפרובט פערסמ'ען מיט לויג די 28-יעהריגע מאריא מאטושאק.

אין זעהר א שווערען צושטאנד האט איהר פאגאטאוויע איבערגעפיהרט אין שפיטאל.

די סיבה פון זעלבסטמארד — נויט.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

מעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונד.

זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע-פרייזען!

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 101-93

ספעציאליסט

פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אווענד

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 114-32

עמפפאנגס-שטונ׳ן 8–10, 12–2 און 5–8 אווענד

זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום-טוב פון 9–1

פאר דאמען – א בעזונדערער ווארטע-זאל.

קאַטאַסטראָפאַלע לאַגע פון פוילישע קאָנפעקציע-עקספּאָרט

(אג) דאָס פּראָבלעם פון עקספּאָרט פון די קאָנ־פעקציע-אַרטיקלען איז אין איצטיגען מאָמענט דאָס צענטראַל-פּראָבלעם פון דער לאָדזער קאָנפעקציע־אינדוסטריע. פון דער לעזונג, פון וועלכער עס איז אָפּהענגיג די ווייטערדיגע עקזיסטענץ פון דאָזיגען גרויסען צווייג פון דער טעקסטיל אינדוסטריע.

די לאַגע אין דער קאָנפעקציע־אינדוסטריע איז ממש אַ קאַטאַסטראָפאַלע. אין איצטיגען מאָמענט נעהמט דער עקספּאָרט פון קאָנפעקציע הויפּטזעכליך קיין ענגלאַנד. דער פראַנצויזישער מאַרק איז פול־שטענדיג פערלוירען פאַר'ן עקספּאָרט. דאָס איז פאַר דער לאָדזער קאָנפעקציע-אינדוסטריע אַ גרויסער פערלוסט. טיילווייז האָט זיך נאָך דערהאַלטען דער עקספּאָרט קיין האָלאַנד. עס זענען אויך געמאַכט געוואָרען פּרובען צו געווינען דעם אַמעריקאַנישען מאַרק. קיין לאָדז איז וועגען דער פּראַגע געקומען

אַ ספּעציעלער דעלעגאַט פון די אַמעריקאַנישע קאָנ־פעקציע-ספערען, אָבער קיין פּאָזיטיווע רעזולטאַטען זענען ביז איצט נישט דערגרייכט געוואָרען.

ווי געזאָגט, געהט דער הויפּט-עקספּאָרט קיין ענגלאַנד, אָבער די פּרייזען זענען דאָרט אַזעלכע גע־הרג'עטע, אַז די עקספּאָרטערען אַרבייטען מיט פער־לוסט. דורכשניטליך מאַכט דער פערלוסט אויס צוויי גראָשען אויף יעדער פּאַר עקספּאָרטירטע הויזען. בכדי צו דעקען דעם פערלוסט, בענוצען די פירמען צו דער פּראָדוקציע ערגערע סחורות, בעזונדערס ביים עקספּאָרט פון גאַנצע אַנצוגער און פּאַלטענס. אָבער דאָס הויפּט-מיטעל צו דעקען די פערלוסטען איז די פערגרעסערונג פון אָפּזאַץ. ווי בעוואוסט, מוז יעדע טראַנזאַקציע מיט'ן אויסלענדישען אָפּ־נעהמער אַדורכגעהן דורכ'ן קליידער-עקספּאָרט סינ־דיקאַט. די לאָדזער פירמען קומען אָבער דירעקט אין

קאָנטאַקט מיט די ענגלישע און זאָגט איהר צו אַ שטילע באָניפיקאַציע פון ½ ביז 1½ פּענס, פון וועלכע דער סינדיקאַט ווייסט נישט. שפּעטער געהט שוין דער ענין נאָרמאַל. דער סינדיקאַט גיט דער לאָדזער פירמע די בעשטעלונג, וועלכע שיקט אַרויס די סחורות קיין ענגלאַנד א. אז. וו.

פערשטעהט זיך, אַז דאָס קען קיין סך נישט העלפען, ווייל דער פערלוסט אויפ'ן שטיק קען נישט געדעקט ווערען דורכ'ן גרעסערן אומזאַץ.

פּאָליטישער פּראָצעס

(א) אין אַפּריל 1931 איז אַרעסטירט געוואָרען, בעת'ן אויפהענגען אין גאַס אַ קאָמוניסטישע פאָהן אַ געוויסער וואַצלאַוו ראַשעווסקי, וועלכער איז דורכן קרייז-געריכט, בשעתו פערמשפּט געוואָרען אויף אַ יאָהר טורמע.

בעת'ן פּראָצעס האָט ער אויסגעגעבען זיינע מיטהעלפערס.

שפּעטער איז ער אין אַפּריל 1933 בעפאַלען גע־וואָרען אויף פּילסודסקי-גאַס און ער איז פערוואונ־דעט געוואָרען.

בעת'ן פערהער האָט ראַשעווסקי אויסגעזאָגט, אַז איהם איז בעפאַלען באָלעסלאַוו טשאַרנאַטאַ און נעטון האָט ער דאָס, אויספיהרענדיג דעם פּאַרטיי־אורטייל, וועלכער עס האָט אויף איהם אַרויסגע־טראָגען סטאַניסלאַוו דזשאַלעק, מאיר יוסף שפּעכט, גיטעל מאַראַוויעצקי און הינדע בעאַטוס.

אַלע, אויסער די בעאַטוס, זענען אַרעסטירט גע־וואָרען און זענען, בשעתו פערמשפּט געוואָרען.

נעכטען איז אויך פאַר'ן געריכט געשטאַנען היג־דע בעאַטוס וועלכע מען האָט געבראַכט פון לאָמזשע און זי איז פערמשפּט געוואָרען פאַר קאָמוניסטישער טעטיגקייט אין לאָדז אויף דריטהאַלבען יאָהר טורמע.

אַ פּאָליציאַנט אַראָפּגעפאַלען פון פערד

(א) דער 25-יעהריגער רייטער-פּאָליציאַנט וואָלאַ דיסלאַוו אָלשעווסקי, פון זשעראָמסקיעגאָ 88, האָט פּאָהרענדיג אויף אַלעע אוניע בעמערקט, ווי זיין פערד איז עפּעס אונרוהיג, עפּעס דרעהט עס זיך אין אַלע זייטען און וויל נישט איינרוהען.

וועלענדיג בערוהיגען דאָס פערד, האָט אָלשעוו־סקי געפּרובט עס איינהאַלטען דערמיט, וואָס ער האָט עס איינגעצויגען ביי די לייצעס. דאָס פערדעל האָט אָבער הפּנים, דעם וואונק נישט פערשטאַנען און עס האָט זיך געשטעלט אויף די צוויי אונטער־שטע פיס. אָבער געמאַכט איז דאָס געוואָרען אַזוי אומגעלומפּערט דורכ'ן פערד, אַז עס איז אומגעפאַ־לען, צוזאַמען מיט'ן פּאָליציאַנט.

דעם שווער-פערוואונדעטען פּאָליציאַנט האָט פּאָגאָטאָוויע ערטיילט הילף און איהם איבערגעפיהרט אין שפּיטאָל.

לאָדזער אַרבייטער-אויספלוג אין קראָקאָ

גיט אָפּ כבוד דעם פערשטאָרבענעם מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי

(א) דעם 3 און 4 ד"ח האָט אין קראָקאָ גע־ווילט אַ ב'אויספלוג פון לאָדזער אַרבייטער, וועלכער איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורך די אַרבייטער פון שייבלער און גראָהמאַן, ווידזעווער מאַנופאַקטור און י. ק. פּאָזנאַנסקי. אין דעם אויספלוג האָבען זיך אויך בעטייליגט די בעאַמטע פון דער שטאָ־טישער סטאַראָסטווע, פון שטאָטישען געריכט און פון דער וואָיעוואָודזטווע.

מיט דעם אויספלוג איז אויך מיטגעפאָהרען דער שטאָטישער סטאַראָסטע ד"ר וואָרנע, דיר. וואָלטשינסקי, קאָנסול מאַקס קאָן, דיר. מאַטיסעק פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור און דיר. סאַמאַ־זשעווסקי פון די פאַראייניגטע אַנשטאַלטען פון שייב־לער און גראָהמאַן.

צווישען אַלע אַנדערע זעהענסווירדיגקייטען, וועלכע דער אויספלוג האָט בעזוכט, האָט זיך דער אויספלוג אויף אַ לענגערע צייט פערהאַלטען אויף „וואַוועל", אָפּגעבענדיג כבוד דעם פערשטאָרבענעם מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי.

ער — טרינקט, ווי אַנ'אָקס'ל, זי — האָט אַ פּיסקל, ווי אַ שור-הנסקל

און דער סוף פון דער מעשה — זיי האָבען זיך ביידע צושלאָגען

(א) סטאַניסלאַוו ראָשאַק פון בזשעסקאַ 9 האָט, ביז הונדערט און צוואַנציג יאָהר א־ווייב, הייסט זי לעאָקאַדיע. איז זי, די לעאָקאַדיע דאָס אמת'ע ווייב־על, וואָס אויף אַזעלכע זאָגט מען די ווינשעוואַניע: „מען זאָל זיי נעדאַכט זיהען און שיטער זאָלען זיי אויפגעהן"... לעאָקאַדיע איז זעהר אַנ'ענערגישע, וואו צוויי איז זי אַ דריטע און קוים עפענט זי אַ פּיסקעל, מוזען זיך די שכנים פערשטאָפּען די אויערן אַ נישט זענען זיי אויסגעשטעלט אויף דער געפאַהר טויב צו ווערען.

אָבער ער, דער מאַן איהרער סטאַניסלאַוו איז אויך, אין דעם פאַל נישט אַזוי גענצליך אונשולדיג ווי אַ לעמעלע. במבע קען זיין, איז ער אַ לעמעלע, אָבער טרינקען, טרינקט ער ווי אַנ'אָקס, נישט צו גלייכען.

נעכטען האָט זיך סטאַניסלאַוו געמאַכט חגא און האָט ערגיץ געמאַכט אַ כוסה און איז אַהיימגעקומען גאָר שטאַרק האָפּערדיג און מחמת גרוים קישקע־לעך-גדולות, האָט ער געפונען אַ ברעטעל און האָט אָנגעהויבען דערמיט מכבד צו זיין זיין אשת-חיל (אַ שאָד די האַנט האָט ער זיך געטראַכט).

מיט דעם ברעטעל, האָט ער זיין אשה אַזוי צו־ברעטעלט, אַז מען צו איהר געמוזט אַרויסרופען פּאָ גאָטאָוויע.

בעשטראָפט אַ דעפּרוידאַנט

(א) הענריק בריש איז געווען אָנגעשטעלט אַלס אַגענט אין דער פירמע סטאַניסלאַוו יאַרעצקי, הורט־האַנדעל פון דרום-פּרוכטען.

בריש איז אויך גלייכצייטיג געווען בעפולמעכ־טיגט איינצוקאַסירען די חובות פאַר דער פירמע.

זייט דעם 5-טען אַפּריל האָט בריש איינקאַסירט 28970 זל. איינגעצאָהלט אָבער האָט ער נאָר 28 טויזענד זל. און אויף די רעשט 970 זל. האָט ער גע־זאָגט, אַז ער האָט געהאַט עקסטרא אויסגאַבען.

נעכטען איז אין שטאָטישען געריכט פאָרגעקו־מען דער פּראָצעס געגען בריש'ן און ער איז פער־משפּט געוואָרען אויף 10 חדשים אַרעסט, מיט אָפּ־צולעגען די שטראָף אויף 2 יאָהר אָבער דאָס נאָר מיט'ן בעדינג, אַז ביז דעצעמבער ה. י. וועט ער אָפּגעבען די 970 זל. אין געגענטייל, וועט ער מוזען די שטראָף אָפּזיצען.

שטרייקען

פון מאַנטערען ביי קאַנאַליזאַציע און וואַסער-לייטונגס-אַרבייטען — פון ברוקער-אַרבייטער — פון שניידער-געזעלן, דויערען

(א) נעכטען איז ביים קרייז-אַרבייטס-אינס־פּעקטאָר ה' ווישיקאָווסקי פאָרגעקומען אַ אָנ־פערענץ, מיט'ן ציל צו ליקווידירען דעם שטרייק פון די מאָנטערען, וועלכע זענען אָנגעשטעלט ביי די קאַנאַליזאַציע און וואַסער-לייטונגס-אַרבייטען.

ווי בעוואוסט האָבען די מאָנטערען נאָך, אָנ־הויב פון דער פערגאַנגענער וואָך אַרויסגעשטעלט אַ פאָדערונג, אַז עס זאָל מיט זיי געשלאָסען ווערען אַ קאָלעקטיווער אַרבייטס-אָפּמאַך, וועלכער זאָל רעגולירען די אַרבייטס און צאָהלונגס-בעדינ־גונגען און אַזוי לאַנג, ווי דער דאָזיגער אָפּמאַך וועט נישט געשלאָסען ווערען, האָבען זיי ערקלערט אַ שטרייק.

דער שטרייק האָט אָנגענומען אַ געוויסן שאַר־פען פערלויף, עס זענען אפילו נאָטירט געוואָרען אַ גאַנצע רייה געשלעגען, צווישען די שטרייקענדע און אַזעלכע, וואָס האָבען געפּרובט דעם שטרייק צו ברעכען.

הגם אויף דער נעכטיגער קאָנפערענץ האָבען די שטרייקענדע שוין געשטעלט קלענערע לוין־בעדינגונגען, איז דאָך נישט געקומען צו אַ הסכם צווישען זיי און די אַרבייטס-געבער.

דער שטרייק דויערט ווייטער אָהן שום ענדע־רונג. בכלל שטרייקען אַרום 600 מאָנטערען.

* * *

(א) יענע וואָך איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק, ביי די ברוק-אַרבייטער, וועלכע האָבען אַרויסגע־שטעלט אַ לוין הוספה פון 4,40 אַ טאָג, ביז 5,20 זל.

צוליב דעם, וואָס די שטאָטישע מאַכט-האָבער דרינגען-אויף, אַז דער שטרייק זאָל וואָס שנעלער ליקווידירט ווערען, ווייל, צוליב דעם שטרייק איז בעשווערט די גאַסען-בעוועגונג, וועט היינט פאָר־קומען אַ קאָנפערענץ, צווישען די אַרבייטס-געבער און צווישען די פאָרשטעהער פון דריי אַרבייטער־פאַראיינען: (קלאַסען-פאַראיין, ז.ז.ז. און פּראַצאַ) און עס איז צו האָפען, אַז אויף דער היינטיגער קאָנפערענץ וועט דער שטרייק ליקווידירט ווערען.

* * *

אויך דער שטרייק ביי די שניידער-אַרבייטער, וועלכער האַלט שוין אָן צוויי וואָכען, דויערט ווייטער.

ווי בעוואוסט האָבען די שניידער-אַרבייטער אַ רויסגעשטעלט די פאָדערונג צו נאָרמירען די אַר־בייטס-צייט (8 שעה).

גאָר קיינער פון די צדדים, נישט פון די אַרבייטער און נישט פון די אַרבייטס-געבער האָט זיך געווענדעט צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר וועגען אויסגלייכען דעם סכסוך.

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע
הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
וואוינט יעצט
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8 — 11 און פון 6—9 אָווענד.
פאַר פרויען אַספּעצ. וואַרטע-זאַל

ר. איזראַעל

משומדים

ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

86)

סטעפאַן און מאַריאַן זענען איצט געזעסען נעבען זיך אַזוי ווי פולשטענדיג פרעמדע מענשען, איינער האָט צום צווייטען קיין וואָרט נישט אַרויס־געבראַכט, איינער האָט אויף דעם אַנדערען נישט געקוקט, איינער האָט נישט געוואוסט, אַז דער אַנדערער איז געווען אין דער גאַרדעראָב פון סאַ־באַן מיט אידאַן און אַז ער איז דורך זיי נישט אויפגענומען געוואָרען, זיי איז אַבסאָלוט נישט גע־ווען קיין אונטערשיד וואָס עס טוט זיך אויף דער ביהנע, זיי זענען געווען פערטיפט אין זייערע איי־גענע געדאַנקען.

ביי סטעפאַנען איז געווען זיכער, אַז אידאַ וויל איהם מעהר נישט קענען, אַז זי וועט איצט בכלל נישט וועלען איהם זעהען און נישט וועלען מיט איהם רעדען. אין זיך האָט ער געהאַלטען, אַז אידאַ איז באמת גערעכט, נאָכדעם וואָס איז צווי־שען זיי פאָרגעקומען קען זי אַנדערש נישט האַנדלען.

— אָבער איך בין דאָך אויך אַ מענש, האָט ער זיך געטראַכט, איך האָב דאָך אויך מיינע אַמ־ביציעס און וועל דאָך אויך נישט לאָזען טרעטען מיין כבוד. זי פיהלט זיך איצט זעלבסטשטענדיג, דעריבער בין איך איהר נישט מעהר נויטיג, אויב זי וועט ווירקליך אויף אַ ברוטאַלען אופן מיך אָפּ־שטויסען פון זיך וועל איך מיין כבוד וויסען ווי צו בעשיצען, זי מיינט אפשר, אַז זי וועט אויף אַ שווינדלערישען אופן זיך אָנגעבען אַלס וועלט־בעריהמטע טאַנץ-קינסטלערין און וועט משוגע מאַ־כען לאָנדאָן און וועט פון מיר אויך אָפּלאַכען? ניין, דאָס וועט נישט פּאַסירען, איך וועל פּרובען נאָך איינמאָל צו געהען צו איהר אין האָטעל...

— אָבער פאַרוואָס האָב איך זיך אַזוי אויפגע־רעגט, האָט זיך סטעפאַן אַליין געמאַכט פאָרוואור־פען, אידאַ האָט מיר געגעבען אַ מענשליכען ענט־פער, זי האָט ערקלערט, אַז אין מיטען די אויפטרי־טען קען מען נישט אויפנעהמען קיין געסט, אַז איך זאָל קומען צו איהר אין דער פּריוואַט-וואוינונג און איבעריגענס האָט זי דאָך נישט געוואוסט ווער ס'וויל זיך מיט איהר זעהען, אויב אַזוי צוליב וואָס האָב איך זיך אַזוי אויפגערעגט, זי איז דאָך באמת גערעכט.

דאָס האָט סטעפאַנען אַביסעל בערוהיגט און ער האָט זיך ווייטער אָנגעהויבען צוצוקוקען צו דער פאָרשטעלונג, נישט לעגענדיג קיין אַכט דערויף, אַז נעבען איהם זיצט מאַריאַן אין אַ זעהר שלעכטער שטימונג...

מאַריאַן האָט גאַרנישט געקענט פערשטעהען וואָס מיט סאַבאַן איז פאָרגעקומען, פאַרוואָס זי האָט איהם נישט געוואָלט זעהען, פאַרוואָס זי האָט מיט איהם נישט געוואָלט רעדען, ער האָט געמיינט, אַז ווען סאַבאַ וועט דערהערען זיין נאָמען וועט זי איהם אָקעגעגלויפען, איהם פאַלען אין די אָרעמס אַריין אַזוי ווי אַמאָל ווען זי האָט זיך נישט גע־קענט דערוואַרטען ביז ער וועט קומען. צי טוט זי דאָס דערפאַר, ווייל זי איז דאַ אַנערקענט געוואָ־רען, צי דערפאַר האָט זי איהם אָוועקגעוואָרפען און וויל איהם מעהר נישט קענען? צי איז דאָס מעג־ליך? אָדער איז דאַ אַ מיספערשטענדניש?

מאַריאַן האָט מעהר נישט געזעהען וואָס עס טוט זיך אויף דער ביהנע, ער האָט זיך געפיהלט רעזיגנירט אינגאַנצען, צי זאָל דאָס זיין דער סוף פון זיין הערליכען חלום?

סאַבאַס אַרויסטריט האָט געהאַט דעמזעלבען ערפאָלג וואָס אין דעם ערשטען טייל פון פּראָגראַם. נאָכ'ן פערענדיגען איהר טאַנץ האָט זיך דאָס קאַלטע ענגלישע פּובליקום זיך אַ לאָז געטון נאָהענט צו דער ביהנע און איינגעאָרדענט דער קינסטלערין אַנ' אונאויפהערליכע אוואַציע, מאַריאַן האָט זיך צוגע־קוקט דערצו, אַזוי ווי מען קוקט זיך צו צו אַ פרעמ־דער שמחה, אַזוי ווי סאַבאַ וואָלט איהם גאַרנישט געווען אָנגעהערט, איהם האָט סאַבאַ נישט געוואָלט צולאָזען צו דער שמחה. אפשר וואָלט גלייכער געווען, אַז ס'וואָלט אינגאַנצען נישט געקומען דער צו, אַז זי וואָלט נישט געוואָרען אַזוי בעריהמט, דעמאָלס וואָלט זי זיכער זיך נישט געענדערט, דע־מאָלס וואָלט זי געהאַט צו מיר דיזעלבע בעציהונג וואָס ביז איצט, דעמאָלס וואָלט זי מיך ווייטער ליב געהאַט ווי פריהער, איצט האָט זי געקענט האָבען דעם מוט מיר פשוט די טיר צו ווייזען.

באַלד האָט ער אָבער אָנגעהויבען אַנדערש צו טראַכטען.

— וואָס איז דאָס אַזוי געשעהען? סאַבאַ האָט מיך נישט געקענט אויפנעהמען אין דער גאַר־דעראָב? און אפשר איז דאָס ווירקליך אונמעגליך? אפשר ערלויבט מאַקע נישט די דירעקציע? זי האָט דאָך מיר אָנגעוויזען דעם אַדרעס וואו זי וואוינט און דאָך מיך געהייסען אַהין קומען, טאַ וואָס איז דאַ אַזעלכעס געשעהען?

מאַריאַן איז געגאַנגען פון טעאַטער צוזאַמען מיט סטעפאַנען: זיי האָבען אָבער צווישען זיך גאַרנישט גערעדט, אפילו נישט וועגען דער גרוי־סער קונסט פון סאַבאַן וועגען וועלכע ס'האָבען גע־רעדט אַלע, וועלכע זענען געווען אין טעאַטער, איינער פאַר'ן אַנדערען האָט זיך אויך נישט גע־וואָלט פערראַטען, אַז יעדער פון זיי האָט געמאַכט דעם פּרוב זיך, צו זעהען מיט זייערע געליבטע אין גאַרדעראָב פון טעאַטער און דאָס האָט זיך זיי נישט איינגעגעבען, זיי האָבען זיך קאַלט געזעגענט בלויז מיט אַ דריק אין דער האַנד און יעדער איז געגאַנגען זיין וועגס, פול מיט האָפנונג און גלייכ־צייטיג מיט שרעק וועגען דעם וואָס וועט מיט זיי פאָרקומען אויף צומאָרגענס ווען זיי וועלען קומען אַהין צו זייערע געליבטע...

סטעפאַן איז געווען רוהיג, ווי ער האָט אויס־גערעכענט און אויסגעטראַכט איז אַלץ געווען נאַ־טירליך, ס'איז זיכער, אַז ווען ער וועט מאָרגען קומען צו אידאַן וועט זי איהם אויפנעהמען צוערשט ערנסט מיט אַ געוויסען אונצוטרוי, אָבער דאַן וועט זי זיך מיט איהם איבערבעטען.

מאַריאַן האָט ווידער פערבראַכט אַ שלאָפלאָזע נאַכט, די אויפנאַהמע וואָס ער האָט געהאַט אין דער גאַרדעראָב פון סאַבאַן האָט איהם נישט געלאָזען רוהען, הגם ער האָט זיך אַלץ געוואָלט פער־טייטשען אויפ'ן בעסטען אופן. ער האָט שוין געוואָלט דערלעבען דעם מאָמענט ווען ער וועט זיך געפינען אין סאַבאַס וואוינונג. מאַריאַן האָט זיך אויפגעהויבען פריהער ווי שטענדיג, ער איז אַראָפּ אין גאַס און געגאַנגען אַ לענגערע צייט אָהן שום ציל, נאָר כדי אָפּצושמועסען די צייט ווען ער וועט קענען געהען צו סאַבאַן, ער איז אַריין אין אַ בלומען-געשעפט, אויסגעקליבען אַ גרויסען בוקעט בלומען און זי געהייסען אוועקפיהרען צו סאַבאַן, לויט דעם אָנגעוויזענעם אַדרעס, ווי ערשטוינט איז ער געוואָרען ווען שוין אין דעם האָל פון דעם פּריוואַטען פּענסיאָנאַט האָט ער געטראָפען סטע־פאַנען.

איינער פאַר'ן אַנדערען האָט זיך אַביסעל פער־שעהמט נישט דערפאַר ווייל זיי האָבען נישט גע־וואָלט געבען צו וויסען, אַז זיי זענען געקומען צו זייערע געליבטע, נאָר דערפאַר ווייל דאָס קומען אַהער איז געווען אַ סוד פאַר דעם אַנדערען, ווייל זיי זענען דאַ אַהערגעקומען אין געהיים, אַז איינער זאָל נישט וויסען פון דעם אַנדערען. איצט איז אָבער געווען פערפאַלען, זיי האָבען זיך דאַ צוזאַמען געטראָפען און דאָס ווייטערדיגע שפּילען אַ מי־גו האָט נישט געהאַט קיין זין.

— איהר זענט אויך דאַ פאַניע סטעפאַניע, פאַרוואָס האָט איהר מיר נישט געזאָגט, אַז איהר קומט אַהער.

— צוליב דערזעלבער סיבה צוליב וועלכער איהר זענט אויך אַהערגעקומען. מיט איין וואָרט — מיר זענען דאַ ביידע אַהערגעקומען וועגען איין אונדערזעלבער סיבה.

(פאָרטזעצונג קומט)

אזא סארט קונצנמאכער
שפרינגט אראפ פון דער קארוזעלע און פערוואונדעט א יונגעל

(א) אויף דעם פלאץ ביי דער ביעגאנסקע שטעהט א קורעזעלע. עס זאגט זיך אבער לייכט „עס שטעהט“. די קארוזעלע דרעהט זיך, עס דרעהען זיך די פערד, עס דרעהען זיך די וועגעלעך און עס דרעהען זיך... די קעפ ביי די מיטמאכערס פון דעם „פארגעניגען“.

נעכטען האט זיך, ביי אזא איינעם, א קאראוועלע־פאהרער דער קאפ פערדרעהט און צוליב דעם איז ער אראפגעשפרונגען פון דער קארוזעלע, אין מיטען „פאהרען“. דער שפרונג איז אבער געווען אזא פאטאלער, אז ער איז ארויפגעשפרונגען אויף דעם דארט שטעהענדיגען 11־יעהריגען מאריאן זאוואדזקי און האט איהם זעהר שווער פערוואונדעט.

דער פאגאטאוויע־דאקטאר האט איהם ערטיילט הילף און אין א שווערען צושטאנד איהם אפגעפיהרט צו די עלטערן, אויף בלאכארסקי 8.

א דינסט — א גנב'טע
ווערט פערמשפט אויף א יאהר טורמע

(א) די מאראם אבראמסאן האט געהאלטען א דינסט, א געוויסען קאזשמיערא וואניצקא. איז ווי דער שטייגער פון דינסטען, האט זי געבראכען: געבראכען טעלער, געבראכען גלעזער, געבראכען שויבען און בכלל וואס עס איז איהר געקומען אונטער די הענט.

וואס טוט א בעל־הבית'טע אין אזא פאל? — אז עס קומט צו דער אפרעכנונג, רעכענט זי איהר אפ פאר די שאדענס.

וואס טוט ווידער די דינסט? — האט זי בע־גנב'עט די בעל־הבית'טע.

וואס טוט ווידער די פאליציי? — זי כאפט די גנב'טע...

אויך דאס געריכט האט דאס זייניגע געטון און האט די גנב'טע פערמשפט אויף א יאהר טורמע.

פארפאלען ביי דער ארבייט

(א) אין דער פאבריק פון ארטור מייסטער איז ביי דער ארבייט שווער פערוואונדעט געווארען דער ארבייטער אנטאני שושליק פון קאלעיאווע 4 (אין יודע־פאביאניץ).

נאכדעם ווי פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט הילף, איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

בעשטראפט פאר פיהרען
א ביט־שריפט־ביורא, אהן קאנצעסיע

(א) פאר פיהרען אומלעגאל א ביטשריפט־ביורא האט דאס שטאטישע געריכט נעכטען פערמשפט א געוויסען הערמאן פענאגעל פון קראשעווסקיעגא 30 אויף 4 חדשים ארעסט.

פערוואונדעט געווארן א זקינה

(א) די אלטישקע, 70 יעהריגע, חנה גאלד פון מיעלטשארסקיעגא 3, האט זיך עס געהאלטען פאר א מצוה, אלע טאג צו בעגיסען די בלומען, וועלכע זי האט זיך געהאדעוועט אויפ'ן באלקאן.

נעכטען, בעת'ן בעגיסען די בלומען, האט זיך די אלטישקע איבער'עפיס א גליטשיגע זאך אויסגעגליטשט, און איז געפאלען, פערוואונדענדיג זיך דערביי דאס פנים און דעם שארבען.

דער ארויסגערופענער פאגאטאוויע - דאקטאר האט איהר ערטיילט הילף.

א דארפס־שרפה

(א) אין דארף מראטשעק, קאלישער קרייז, איז אין דער ווירטשאפט פון מארטשין מאנסקי אויסגעבראכען א שרפה, פון וועלכער עס איז פערברענט געווארען דאס הויז און די תבואה.

דער שאדען בעטרעפט ארום פינף טויזענד זל.

ווילנע אבליגירט
צו דעם אויספלוג פון דער היגער געזעלשאפט פריינד פון „יווא“

מיט אומגעפעהר 11 יאהר צוריק, האט דער פערשטארבענער פראפ. נחום שטיף אויסגעארבייט א מעמאריאל, אין וועלכען ער האט גענוי אנגעצייכענט א פלאן פון א יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט. אין 70 קהלות אין דער גארער וועלט האט דער פערשטארבענער שטיף פונאנדערגעשיקט זיין מעמאריאל און אין ערגעץ האט מען איהם נישט אנגענומען. קיין שום יודישער קבוץ האט אויף זיך נישט געוואלט נעהמען די טרחא און די פעראנטווארטליכקייט אנצופיהרען מיט אן אלוועלטליכען יודישען אינסטיטוט.

דער גורל איז געפאלען אויף דעם יודישען ווילנע. דאס יודישע ווילנע — דער צענטער פון אייביג־אן פון אלעם וואס איז יודיש, האט זיך נישט אפגעשראקען פאר דער גרויסער פעראנטווארטליכקייט, וואס איז פערבונדען מיט דעם אויסהאלט פון דער יודישער וויסענשאפט, נאר פערקעהרט — מיט דער גאנצער התלהבות, מיט דער גאנצער פערשטענדניש פאר דעם „וויל־נאר — וועט זיין“, האבען די ווילנער זיך אריינגעטון אין דער ארבייט און עס איז געווארען דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט.

ווילנע, שוין פון לאנג די ירושלים דליטא, איז דעריבער פאר אלע יודישע, קולטורעלע יודען פאר יעדען יודישען אינטעליגענט, פאר יעדען יודיש־דענקענדיגען יוד געווארן א דאפעלטער ירושלים, א ירושלים, וועלכער פערפליכטעט, אז מען זאל צו איהם עולה־רגל זיין. אז מען זאל ווילנע בעזוכען, אז מען זאל זיך בעקענען מיט'ן אינסטיטוט, מיט זיינע דערגרייכונגען, מיט זיינע אויפטוען א. אז. וו.

ווילנע האט נאך א גאנצע רייה מוסטער־אינסטיטוציעס, וועלכע דארפען בעזוכט ווערען — ווילנע אבליגירט.

עס איז דעריבער צו האפען, אז דער אויספלוג, קיין ווילנע, וועלכער ווערט ארגאניזירט דורך דער היגער געזעלשאפט פריינד פון ייווא, אויף דער צייט פון 14—19 אויגוסט (ווען עס וועט פארקומען דער אלוועלטליכער צוזאמענפאהר פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט) וועט געפונען דעם געהעריגען אפקלאנג.

אינפארמאציעס ווערען ערטיילט און איינשרייבונגען ווערען אנגענומען אין ביורא פון ה' אנאטאל פרומקין, צעגעלניאנא 19, טעגליך פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20. טעל. 213-84

יונג־טעאטער
קינסטל. אנפיהרונג: ד"ר מיכאל בראנדט.

היינט, דינסטאג. דעם 6־טען אויגוסט, 9.15 אוונט

א גרויסע הנחה־פארשטעלונג

טרופע טאנצען צאפ

רעזשי: ד"ר מ. ווייכערט. מוזיק: א. גאלדפאדען. כאָרעאגראפיע: ט. וויטאצקא.
דעקאראציעס און קאסטיומען: דינה מאטוס.

מיט'ן אנטייל פון גאנצן אנסאמבל. :—: בילעטען פון 54 גר. ביז 2 זל. צו בעקומען אין קולטור־ליגע און ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

א פערזאמלונג אין צענטראלען ראד־פערקעהר־פעראיין
ערב א שטרייק פון די פאהרווערק־בעזיצער איז אלע עקספעדיציע־הייזער

מיטוואך דעם 24 פ. ה. איז אונטער דעם פארזיץ פון וויצע־פרעזעס ה' איגנאצי יאקיש, פארגעקומען א פערזאמלונג אין אייגענעם לאקאל פילסודסקיעגא 43 פון אלע פאהרווערק־בעזיצער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין עקספעדיציעס.

די רעדנער האבען אנגעוויזען, אז די אלע, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין עקספעדיציעס, געפינען זיך אין א זעהר טרויעריגען מצב, און אז צוליב די נידריגע פרייזען, וואס ווערען געצאהלט דורך די עקספעדיציעס פאר פיהרען זייערע סחורות איז קיינער נישט אומשטאנד צו עקזיסטירען: מען קען נישט אויסצאהלען די מענשען, פאר פאשע, די קאוואלעס שוין אפגערעדט — די הויכע שטייערן פאר נומערן. פאטענטען, סאציאלע אפצאהלונגען א. אז. וו. נאכ'ן אויסהערען די בעריכטען, איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אז די טעג זאלען ארויסגעשיקט ווערען אויפפאדערונגען צו אלע עקספעדיטארען ווענען א לוין־הוספה און אז אויב די עקספעדיטארען וועלען נישט וועלען נאכקומען די ארויסגעשטעלטע פאדערונגען, זאל אויסברעכען א שטרייק פון די פאהרווערק־בעזיצער אין אלע עקספעדיציע־הייזער.

וואסערע זאכען זענען איבערגעלאזט געווארען
אין די צופאהר־טראמוואיען

(א) אין משך פון חודש יולי זענען אין די לאדזער צופאהר־טראמוואיען איבערגעלאזט געווארען פאלגענדע זאכען, וועלכע זענען אפצונעהמען אין פערלויף פון א חודש צייט אין די בעזונדערע סטאציעס.

אבצונעהמען אין העלענובעק: דאמען־הענטשקעס, 6 בייטעלעך מיט געלד, א פעקל שרויפען, א רעגען־שירם, א הוט, לעדערנע דאמען־הענטשקעס, א קינדער־העמדל, 2 מענער־היטען, 2 שפאציר־שטעקענס, א פאפיר־בייטעל מיט פארב־מאטעריאלען, רעקלאמע־טיטלעך, מענער־קעלנער, לייוונט, אנ'אלטער פאלטען, צוויי דאמען - שירמס, זייף, א טעקע מיט בלייען, א ביכעל, א קישעלע, א פינגערל, א ליילעך, א פעקעל מיט קרייטעכצער, צוויי קליידער, וועש און א קארב.

אפצונעהמען אויף דער סטאציע אין קאנסטאנטין: א בליי און א רעהמעל, זעק, הענטשקעס, א בערעט און שפיצען.

אפצונעהמען אויף דער סטאציע אין כאטשאנאוויצע: א מעדאליאן מיט א קייטעלע, 5 דאמען־שירמס, א קעסטעלע מיט טעפ, פאק־פאפיר, א דאמען־בייטעל, א קינדער־פאלטע, א בייטעלע מיט געלד, א קעסטעל פון טרושקאווקעס, סאנדאלען, א קארב, דריי העמדער, צוויי שטעקענס, א דיימענבייטעל מיט געלד, א מענער־הוט, דרוק־זאכען, א פלאש מיט סיראפ, לעדערנע הענטשקעס, א היטעל, א וואליזע און א זאק.

Dr. Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע
פון 8—11 ביי, ג און פון 4—9 אוונער

ראטעוועט אייער געזונד
קראנקע אויף רופטורען (ברוך־קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גומי־באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך־קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיגט איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך־באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל־גארסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל־אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען, אויף זשילאסעס.
- גומי־זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל־ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס־באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק־בריף.
(אין זגערזש אויף סלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

קאנפערענץ וועגען יודישע לאנדווירטשאפטליכע ענינים
מיט די פארשטעהער פון לעמבערגער לאנדווירטשאפטליכער קאמער

דעם פארזיצער פון לעמבערגער לאנדווירטשאפטליכער קאמער דר. פאפאר האט בעזוכט א דעלעגאציע פון יודישע לאנדווירטשאפטליכע קרייזען אין די פערזאנען פון ד"ר ס. האלפערן, ד"ר ל. וואהרזאגער, אינזש. י. זילבערשטיין. עס זענען בעריהרט געווארען אקטועלע פראגען, וואס זענען נוגע דער יודישער לאנדווירטשאפטליכער קאאפעראציע, ארגאניזאציאנעלער און קולטורעלער טעטיגקייט און אזוי ווייטער.

דעם זעלבען טאג איז אויך אפגעהאלטען געווארען א צווייטע קאנפערענץ וועגען די דאזיגע ענינים מיטן דירעקטאר פון דער לעמבערגער לאנדווירטשאפטליכער קאמער, אינזש. י. ציעמנאלאנסקי.

די פארשטעהער פון דער לאנדווירטשאפטליכער קאמער האבען ארויסגעוויזען א גינסטיגע בעציהונג צו די בעריהרטע דורך דער דעלעגאציע ענינים.

פראקטיקעס פאר יודישע סטודענטען־אגראנאמען

בעת'ן לויפענדען זומער סעזאן האט די ווילאר צענטראלע אין לעמבערג אויף דער ווענדונג פון אלע עקזיסטירענדע קרייזען פון יודישע סטודענטען - אגראנאמען אין פוילען פארגענומען שריט, כדי צו ערטיילען פאר זייערע מיטגלידער לאנדווירטשאפטליכע פראקטיקעס אין די יודישע גיטער. אלס רעזולטאט דערפון זענען אין מזרח־קליינפוילען ערוואָרבען געווארען 21 ערטער פאר אזעלכע פראקטיקאנטען. די אקציע וואלט זיכער געבראכט נאך גרעסערע רעזולטאטען, ווען די פעראינטערעסירטע סטודענטען - קרייזען גופא וואלטען דערביי ארויסגעוויזען מעהר דיסציפלין.

ראדיא - פראגראם
דינסטאג, ד. 6־טען אויגוסט 1935

6.30 — פריהמארגען־תפילה. 6.36 — גימנאסטיק. 6.50 — פליטען. 7.29 — פריהמארגען־צייטונג. 7.50 — פליטען. 8.25 — פראקטישע אנווייזונגען. 9 — פון לעגיאניסטען - צוזאמענפאהר אין קראקא. 11.57 — צייט־סיגנאל. 12.03 — מעטעראלאגישע ידיעות. 12.05 — מיטאג־צייטונג. 12.15 — ארקעסטער - קאנצערט. 1 — א מאמענט פאר פרויען. 1.05 — פליטען. 1.30 — פון ארבייטס מארק. 1.55 — פוילישע פאפולערע מוזיק. 3.15 — פערזשע־איפערזיכט. 3.25 — עקספארט - ידיעות. 3.30 — סאלאן־קאנצערט. 4 — פ. ק. א. קעסטעל. 4.15 — סאלאן - קאנצערט. 4.50 — פראזע. 5 — פראגמענט פון לעגיאניסטען - צוזאמענפאהר אין קראקא. 6 — פארלעזונג. 6.10 — פאעזיע, 6.15 — „גאנץ פוילען זינגט“. 6.30 — טעכנישער ראטגעבער. 6.40 — דאס קינסטלערישע און קולטורעלע לעבען. 6.45 — פליטען. 7.15 — רעקלאמע־קאנצערט. 7.30 — פיאנא־קאנצערט. 7.50 — אקטועלע שמועסען. 8 — פליטען. 8.10 — מיליטער־ארקעסטער קאנצערט. 8.45 — אוונד־צייטונג. 8.55 — בילדלעך פון אמאליגען און איצטיגען פוילען. 9 — אודיציע. 10.30 — רעפארטאזש. 10.35 — אלגעמיינע ספארט־ידיעות. 10.41 — לאקאלע ספארט - ידיעות. 10.45 — פאלקס־מוזיק. 11 — מעטעאראלאגישע ידיעות פאר לופט־קאמוניקאציע. 11.15 — סאלאן־מוזיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	92.00
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	41.75
4 „ דאלארובקא —	53.00
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	66.00
5 „ ווארשאווער פ.־ב. 1934	58.00
5 „ לאדזער „	52.50
ענגלישער פונט — — —	26,16
דאלאר אפיצ. 5.27, נישט אפיצ. —	5.25
גאלד־דאלאר — — —	9 05
גאלד־רובל — — — —	4.70
דייטשער מארק — — —	1.80

אויספלוגען קיין פאלעסטינע פון 630.— זל. אן
ארגאניזירט
„ארביס“ פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33
אויך הנחה־פעסער קיין טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויען.
אויך קיינעסטרייך.

Dr. med. P. Braun
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקה.
נעהמט אן פון 8—1 און פון 4—8 אוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

געשאסענער שונאי ישראל

אנטיסעמיטישער קאנדידאט פון „פלעצל" אין פאריז בעקומט א קויל אין ברוסט

מען האט איהם געפונען א פערבלוטיגטען נאך האלבער נאכט אין מיטן גאס. — ווער האט אויף איהם געשאסען?

פאריז. — דאנערשטאג אין אווענד האט מען געבראכט א שווער-פערוואונדעטען אין שפיטאל ביטיע, דעם סעקרעטאר פון די פראנצויזישע נאצים און אנטיסעמיט קריסטיאן דיבערנארד.

אין שפיטאל האט ער דערצעהלט פאלגענדעס:

איך בין געווען אין זשאנטילי ביי מיינע פריינד. איך בין צוריקגעקומען און איך בין אוועק אין דער זייט פון איטאלי, וואו איך האב געוואלט נעמען די מעטרא. א צעהנדליג פארשוינען האבען מיך ארומגערינגעלט און גענומען שרייען: „א טויט די פאשיסטען"! איך האב געטראגען אויפ'ן לאץ די אפצייכנונג פון דער פראנצויזישער נאצי-פארטיי.

איך האב זיך פון זיי אויסגעדרעהט און בין ארויסגעקומען אין דער זייט פון רי דע לא קאלאני. דא האב איך בעמערקט ווי 3 מאן פון דער גרופע געהען מיר נאך. זיי זענען גלייך צוגעקומען צו מיר איינער פון זיי, א געזונדער יונג פון א יאהר דרייסיג, אין א כאקי-בלוזע מיט א רויטען קראוואט האט צו מיר אויסגערופען: „שמוציגער פאשיסט, מ'וועט דיר צעהאקען די מארדע!"

איך האב זיך זיי אנטקעגענגעשטעלט. אבער דער מאן מיט'ן רויטען קראוואט, וועלכער האט אויסגעזעהן מעהר צוהיצט ווי די אנדערע, האט ארויסגעכאפט א רעוואלווער און האט אויסגעשאסען אויף מיר. איך בין אנידערגעפאלען און זיי אלע זענען אנטלאפען.

די פאליציי האט גלייך אנגעהויבען אן'ענערגישע אויספארשונג. זי האט ארעסטירט איניגע ארבייטער. מען זוכט דעם מאן ומיט דעם רויטען קראוואט.

עס שטעלט זיך נאך אויך א פראגע צי די אנפאלער אויפ'ן סעקרעטאר פון די פראנצויזישע נאצים זענען פון די קרייזען, וואו מען זוכט זיי. עס איז אויך נישט אויסגעשלאסען, אז דער אנפאלער זאל זיין פון זיין איינענער פארטיי און מען זאל דא האבען צו טון מיט אן'עקזעקוציע, ווי עס פיהרט זיך ביי „אנשטענדיגע" נאצים. עס איז אויך מעגליך, אז ס'איז אן'אנפאל פון א גאר אנדער מין וועלכען דער געשאסענער אנטיסעמיט וויל געבען א פאליטישען כאראקטער.

בעת די לעצטע וואהלען צום שטאט-ראט האט דיבערנאר פערשאפט גענוג בייז בלוט דער יודישער בעפעלקערונג פון „פלעצל". ער איז עס געווען דער קאנדידאט פון די אנטיסעמיטען, און איבער זיין קאנדידאטור זענען געהאנגען די אפישען: „סאל זשואיף", „זשואיף פארטו" א. א.

אמת, ער האט געהאט דעם גרעסטען דורכפאל, וואס מ'קען נאר האבען. 2 שטימען — און טאקע נישט מעהר ווי 2 שטימען! — האט דער דאזיגער אנטיסעמיטישער קאנדידאט בעקומען ביי די וואהלען. מען האט מעהר פון איהם נישט געהערט. ער איז פערשוואונדען געווארען, עס איז שטיל געווארען ארום איהם.

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

נאך א פרעכטיגען רעמאנט און גרינדליכען רעסטאורירען
פון זאל איז פארגעקומען די ערעפנונג פון פרעכטיגען קינא
„CAPITOL"
צו דער אינאוגוראציאנס-פארשטעלונג פון דעם גלאנצענדען פילם א. ג.
דער געפעהרליכער פלירט
מיטן אנטייל פון
MYRNA LOY i WILLIAM POWELL
לאדענט איין די סימפאטיקער און שטענדיגע בעזוכער
די דירעקציע.

ד"ר
ס. קאנטאר
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אוו.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—12 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לטשעניצע-פרייז

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט. 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

לעטשניצע
פאר וועבעריש-קראנקע
מענער-שוואכע און הויט-קראנקהייטען.
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
א בעראטונג 3 זל.

אמבוליגסטעז
קויפט איהר נאר אין דער עלטסטער פירמע

J. B. WOŁKOWYSKI
לאדז, נארוטאוויטשא 11.
טעל. 137-70
עקזיסטירט זייט 1896
אגרויסער אויסוואהל פון קינדער-וועגעלעך, מעטאל-בעטען, מאטראצען, אייז-קאסטענס, פעלד-בעטען א. ד. גל.
געדענקט די אדרעס!

לעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-גאבינעט
ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועבעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעגליך א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

וויכטיג פאר סוחרים
ביי מיר איז צו בעקומען אלע סארטען קאסעס, לאטשען
אין א גרויסען אויסוואהל קליינע און גרויסע, פרייזען פון 80 גר. אן, קליינע פון 50 גר. אן ביי
F-ma „PRIMAS"
Łódź, Zgierska 15, m. 10.

אנ'אבוואורפער
קען זיך מעלדען אין דער דרוקעריי
בראמבערג,
ציגעל-גאס 8.

אספר תורה
צו קויפען ווערט געזוכט.
מעלדען ביים שוחט צעגעלניאנא 38.

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 4. טעל. 134-72
נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג
און פון 6.30 ביז 8.30 אוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10—12 בייטאג.

Dr. med.
SZYMON GRINBERG
פילסודסקיעגא 55
טעל. 168-58
נעהמט נישט אן אין לאדז אין דערצייט פון זומער-פעריען.
דער טעלעפאן אין ווישניאווע-גורע איז נומער 26.

Dr. med.
IGNACY GRYNBERG
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציאליסט פאר הארץ-קראנקהייטען)
17 CEGIELNIANA 17
telefon 174-15.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אוונט.

צו די ה"ה גנבים
נעכטען פריה ביי דער באהן-קאסע אין אנדזשעיעוו האט מען מיר ארויסגע'גנבעט אפ ארטפעל וועקסלען אויף זאליצעניעס איך בעהט די ה' גנבים מיר צוריקצו-ברענגען די וועקסלען געגען בעלוינונג זיי האבען נישט קיין ווערט, מען קאן צו מיר קלינגען טעלעפאניש 14207. דיסקרעציע גאראנטירט. אלע בעווארענישען זענען שוין געמאכט געווארען, איך בעהט אזעלכע וועקסלען נישט צו דיסקאנטירען. 8612
י. לעווי, פיעטריקאווער 60
טעל. 14207.

די פרוי
וועלכע האט פערלוירען א בייטעל מיט געלד און דאקומענטען, פרייטאג נאכמיטאג אין אנדזשעיעוו: דארף זיך ווענדען אין אדמיניסטראציע.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11. טעל. 246-09
נעמט אן פון 4—8 אווענד.

לאדזער יודישער לאקאטארען און כובלאקאטארען-פעראיין
געפינט זיך
אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22
טעל-264-38
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך, פון 6 ביז 9 אווענד. ס'ווערען געשריבען ביטעס ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיסיע-פראצעסען.

אבצימארקען-פאבריק
WYTWÓRNIA ODBIJANEK
פאר: שטרימף, מאנופאקטור, זיידע, טריקאטאזשן און נאר-בערייען
פערטיגט אויס די דרוקעריי
„FUTURA"
Piotrkowska 64
tel. 236-25.

צאהן-ארצט
י. רעוו
ציגעל-גאס 4, טעלעפאן 137-44
צוריקגעקעהרט

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
און ווערקצייג
פירט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11-טער ליסטאפאד 11-13

שיימלען
מיט פאריזער שרינדן
און פערטיגע שיימלען
ביי קערש,
סקווערא 15

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערט פאר איבערגע-מאכט די עלטסטע
היטען
אויף גאנץ ניי און אויף נייע היטען צו-
3.50
געדענקט די אדרעס
Modystka
„TOLA"
23 Zawadzka 23

שטעל-דרוקעריי
בראמבערג
צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09
פירט אויס:
בריף-בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, פערלאבונגס- און חתונה-קארטען, ווייזיט-קארטען, פריקא-און קאמפאניע-עטיקעטען, שטעמפל-באנדראלן
רציצל !!! מאדערן און שעהן און ביליג

Dr. med H. Wajs
כירורג
וואוינט יעצט אויף
Piotrkowska 17, tel. 14801

קליינע אנאנסען
I ZŁAMI
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס
נויטיג אנ'ערשטקלאסיגע שטיקערין פון זאפארט צו בעסערע סטאלע ארבייט. צו מעלדען זיך פון 8 ביז 10 אווענד גדאנסקא 16, ביי מאזעס.. 9813

לאקאלען
א צימער מיט א קיך און בעקוועמליכקייטען, אויסרעמאנטירט פון זאפארט איבערצוגעבען. אנקוקען פיעטריק. 117, וו. 19. צו טרעפען פון 5—6 נאכמ.

Do wynajęcia Sala rozm. 9^80 x 5^28 w domu B.G.K. przy ul. B. Joselewicza, nadająca się na skład. Wiadomość na miejscu.

פערשידענעס
ביליג צו פערקויפען א קראפט-שפול-מאשין פון 6 שפינדלען מיט פאראפין-אפאראטען. צו ערפאהרען בערעק יאסעלעוויטשא 17, וו. 16. 9815

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię H. Goldsztajn Nr. licznika 12363723/38532 na zł. 20.–

Ostrzeżenie! Ostrzegam przed nabyciem weksla na zł, 120.– z wystawienia Fr. Zułkowskiego, Inowrocław, na zlec. B.Szycmana płatny 4/9–1934. Weksel zostaje unieważniony.

Żaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za Nr. 100046 z dn. 7/II–34 na zł. 20.– na imię Nachman Grynsztein, Piłsudskiego 18. 9818

אנאנסען-פרייזן פאר א מילימעטער-שורה [illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

ס'איז נישט קיין פראגע

דארף זיך א פרוי מאכען נישט זעהענדיג ווען דער מאן איז איהר נישט טריי?

לעצטענס איז אין ניו יארק פארגעקומען א פראצעס, וואו א פרוי מיט דעם נאמען מרים ברענדאן האט אנגעקלאגט איהר מאן אויף א שיידונג דערפאר וואס זי האט איהם חושד געווען, אז ער איז איהר אומגעטריי און לעבט מיט אנדערע פרויען.

אין פערלויף פון דעם פראצעס האט דער מאן, סעמועל ברענדאן, געלייקענט די בעשולדיגונג וואס זיין ווייב האט געגען איהם געמאכט. ער האט ערקלערט, אז זי ליידט פון אנ'אייננבילדונג, אז ער האט איהר אויפגעהערט ליב האבען, און אז אייניגע חבר'טעס איהרע, וועלכע זענען געווען אייפערזיכטיג דערפאר ווייל זיי האבען געהאט א גליקליכען לעבען, האבען איהר אנגערעדט צו מאכען אזעלכע קלאגען געגען איהם.

פראצעסען פון דעם מין זענען א טאג־טעגליכע פאסירונג אין יעדער גרויסער שטאט. נישט דוקא אין ניו יארק, און עס וואלט דעריבער גאר נישט געווען אזוי וויכטיג זיך אפצושטעלען אויף דעם, ווען עס וואלט נישט אויפגעהויבען געווארען אויף דעם פראצעס די פראגע צי דארף א פרוי זיך מאכען בלינד ווען זי קריגט א חשד, אז איהר מאן לעבט מיט אנ'אנדער פרוי, אדער זי דארף וועגען דעם ארויסקומען אין דער עפענטליכקייט און אפילו זיך ווענדען אין געריכט.

דאס איז געשעהען ווען דער אדוואקאט פון איהר מאן האט אין אנ'אויפגערעגטען מאמענט געזאגט, אז פרוי ברענדאן האט סתם נישט געהאט קיין רעכט נאכצושפירען איהר מאן און צו מישען זיך אין זיינע געשעפטען. ער האט דערביי דערצעהלט, אז ברענדאן האט זעהר גוט אכטונג געגעבען אויף זיין פרוי און איהר קינד און זי האט נישט געהאט קיין שום קלאגע געגען איהם וואס אנבעלאנגט פערנאכלעסיגונג. וואלט זי נישט געווען אזוי נייגעריג צו מאכען צרות אין זייער רוהיגען פאמיליען־לעבען, וואלט זי גאר נישט נעקומען אהער אין געריכט.

דער ריכטער האט שטארק פעראיבעל געהאט אויף דער דאזיגער בעמערקונג. ער האט אויסגעדריקט די מיינונג גלייך אויפ'ן ארט, אז א פרוי האט דאס רעכט צו וויסען צי איז איהר מאן איהר געטריי, אזוי ווי א מאן האט דאס רעכט צו וויסען צי זיין פרוי איז איהם געטריי, און ער פיהלט, אז עס וואלט געווען א זעהר אוממאראלישער אקט פאר א פרוי זיך צו מאכען בלינד ווען זי דערוויסט זיך, אז איהר מאן האלט אויס אנ'אנדער פרוי, און הויפטזעכליך, אז ער לעבט מיט איהר.

ווי געזאגט, זענען אזעלכע קלאגען גאר נישט קיין זעלטענהייט אין די געריכטען און שטילערהייט אין די פאמיליען־לעבענס פון אייגוואוינער אין די גרויסע שטעט ווערט די פראגע אויפגעהויבען טאג־טעגליך, כאטש די ענטשיידונג ווערט נישט ארויסגעגעבען אין א געריכט. אין אנדערע ווערטער: די פרויען טראגען די דאזיגע פראגע אין זייער נשמה, אבער זיי האלטען זיך צוריק פון מאכען אנ'אנקלאגע אין געריכט וועגען דעם. זיי שעהמען זיך ארויסצוברענגען די פאקטען אין דער עפענטליכקייט. זיי ווילען נישט וואשען שמוציגע וועש אין דער גאס.

אט האט די פאלגענדע געשיכטע פאסירט מיט עטליכע וואכען צוריק:

א פרוי, א מוטער פון דריי קינדער, וועלכע איז אינגאנצען אלט 34 יאהר, א גאנץ שעהנע, האט זיך דערוואוסט, אז איהר מאן איז איהר אומגעטריי און אז ער האלט אויס זיינע א געליבטע. די פרוי האט געמאכט א שוויג, נאר זי האט שטילערהייט ווייטער אויסגעפארשט און זי האט זיך דערוואוסט, אז כאטש איהר מאן גיט איהר קנאפ אויף דער הוצאה, האלט ער אויס זיין געליבטע אין א דירה פון דריי צימערען, און ער גיט איהר א סך געלד א וואך אויף הוצאות.

זי שטאמט פון א זעהר שעהנער פאמיליע. איהר מאן האט אויך זעהר אנשטענדיגע עלטערען, זי האט נישט געוואלט געהען אין געריכט, אבער זי האט זיך בעראטען מיט אנ'אדוואקאט. דער אדוואקאט האט זיך דורכגערעדט מיט איהר מאן און דער מאן, וויסענדיג, אז זיין פרוי האט בעשטימטע בעווייזען געגען דעם, האט זיך מודה געווען פאר דעם אדוואקאט, אז די קלאגען זענען בערעכטיגטע. ער האט זיך געטראפען מיט זיין ווייב ביי דעם אדוואקאט און דארט האט ער צו איהר געזאגט:

— וואס ארט דיך, וואס איך פיהר א ליבע מיט דער אנדערער פרוי? מיין ליבשאפט פאר דיר און די קינדער ווערט דורך דעם נישט פערמינערט. עס קאן זעהר מעגליך זיין, אז איך וועל אמאל בעשליסען, אז איך וויל מיט איהר מעהר נישט האבען וואס צו טון. דערווייל אבער קאן איך זיך פון איהר נישט אפרייסען און איך פיהל, אז אפילו ווען איך זאל וועלען איהר פערלאזען וועט זי מאכען סקאנדאלען געגען מיר. אויב איך גיב איהר צופיל געלד אויף צו לעבען, איז דאס מיין זאך, ווייל איידער איך האב איהר געהאט האב איך דיר מיט די קינדער נישט געגעבען מעהר געלט ווי איך גיב איצט. אזוי, אז דו קאנסט נישט האבען קיין טענה צו מיר, אז צוליב איהר האב איך אנגעהויבען צו פערנאכלעסיגען די פאמיליע. אויב דו ווילסט געהען אין געריכט, קאנסטו געהען אין געריכט, אבער דאס געריכט קאן מיר נאר הייסען, אז איך זאל דיר געבען א גט און קיין גט ווילסטו דאך נישט האבען. וואס־זשע טויג דיר געהען אין געריכט?

איז די פרוי געקומען צו א גוטען פריינט פון דער פאמיליע, א פריינט וואס קען סיי איהר, סיי איהר מאן. און זי האט פאר איהם פארגעלייגט די פאקטען. דערביי האט זי דערצעהלט, אז איהר מאן וויל, אז זי זאל אוועקפאהרען מיט די קינדער אויף א קוראָרט און ער איז זעהר צודרינגליך וועגען דעם. ער זאגט, אז דאס איז צוליב דעם, ווייל ער וויל, אז די קינדער זאלען האבען פרישע לופט און אויסוואקסען געזונט. זי ווייס אבער, אז די אמת'ע אורזאך איז, ווייל ער וויל זיין א גאנצען זומער מיט זיין געליבטער און נישט געשטערט ווערען אפילו אויף אנ'אומדירעקטען אופן דורך איהר.

און זי האט געשטעלט די פראגע:

— וואס זאל איך טון? זאל איך זיך צווינגען געגען מיין אייגענעם ווילען, צו פערמאכען מיינע אויגען צו די פאקטען פון לעבען און „פערוויילען זיך" מיט די קינדער, אדער זאל איך בלייבען אין שטאט און ווייטער אנגעהען מיט מיינע קריגערייען און צאנקערייען מיט איהם, אדער אפשר זאל איך פערבויגען מיין בושה און אנגעבען אין געריכט געגען איהם?

און דער ענטפער וואס דער פריינט האט איהר געגעבען איז געווען, אז זי זאל זיך נישט מאכען בלינד. אז זי זאל זיך נישט אונטערגעבען צו אזא טרויעריגען לעבען, וואס וועט איהר, ווי זי האט אליין געזאגט, פיהרען צו פיזישער קראנקהייט און אפשר אפילו צו גייסטיגער קראנקהייט, און זי זאל דעם קאמף נישט אויפגעבען.

זעלבסטפערשטענדליך, אז זי דארף נישט בלייבען אין שטאט מיט איהרע קינדער אין די שווערע היצען, אבער זי דארף איהר מאן לאזען וויסען, אזוי ווי זי האט איהם געלאזען וויסען ביז איצט, אז ער קאן איהר נישט שיטען קיין זאמד אין די אויגען, אז זי ווייסט און וועט ווייטער וויסען אלץ וואס ער טוט. זי האט איהם געדארפט אפילו װארנען, אז זי וועט קריגען געזעצליכע בעווייזען געגען איהם אויף יעדען שריט און טריט וואס ער מאכט מיט זיין געליבטער, און אויב זי קאן קריגען פאקטען צו בעשטעטיגען איהר חשד, אז די געליבטע איז גאר איהר מאן נישט געטריי און אז זי פיהרט אנדערע ליבעס מיט צוויי מענער אהן דעם וויסען פון איהר מאן, דארף זי עס אוודאי טון.

עס זענען שוין פארגעקומען זעהר אפט אזעלכע טראגישע פאסירונגען, וועלכע האבען זיך געענדיגט מיט א גליקליכען צוזאמענלעבען פון מאן און ווייב, אויב די ווייב האט נאר געהאט שטאלץ און חירדע, נישט צו בעהאלטען איהר קאפ אין זאמד, ווי א שטרויס־פויגעל, נאר טאקע בעשטעהען אויף איהרע רעכט אין לעבען. געוויס זענען דא טויזענטער און טויזענטער פרויען, וואס נאכדעם ווי זיי דערוויסען זיך אויף זיכער, אז נישט נאר זענען זייערע מענער זיי אומגעטריי, נאר אז זיי גיבען אוועק דעם גרעסטען טייל פון זייער געלט צו זייערע געליבטע, מאכען זיי פונדעסטוועגען א שוויג, ווייל זיי מיינען, אז עס איז לייכטער אזוי אנצוגעהן אין זייער פערהייראטען לעבען ווי צו פיהרען א קאמף געגען זייער מאן. קיין שום פראגע נישט, אז פרויען וועלכע האבען א מאראלען געפיהל פון פעראנטווארטליכקייט, קאנען דאס נישט טון סיי ווי סיי. זיי וועלען רעוואלטירען געגען דעם, אפילו ווען זיי וועלען וויסען, אז זיי וועלען סוף כל סוף פערלירען. דער פאקט איז אבער — און דאס לעבען האט דאס פיל מאל בעוויזען — אז אט אזעלכע זיך בלינד־מאכענדיגע פרויען זענען די, וואס ווערען ענדליך רואינירט, און די פרויען וואס שטעלען זיך אין קאמף געגען זייערע בעטריגערישע מענער קומען־ארויס די געווינער.

די פסיכאלאגיע פון א פערהייראטען מאן איז אנהויבען צו קוקען מיט פעראכטונג אויף זיין אייגענער ווייב, ווען ער פיהלט, אז זי ווייס וועגען אלע זיינע זינד און עבירות און מאכט זיך נישט וויסענדיג. אין אנהויב קאן דאס זיי אפילו געפעלען. וואס קימערט עס זיי? אבי זיי ווערען נאר נישט געשטערט. שפעטער אבער, הויפטזעכליך אזעלכע מענער, וועלכע האבען קינדער, הויבען זיי אן צו קריגען א חשד, אז אפשר וועט זייער אייגענע ווייב אנהויבען פיהרען א לינקע ליבע. און מענער האבען שוין א פערשאלטענע נאטור אזא, אז כאטש זיי מיינען, אז זיי זענען בערעכטיגט צו טון אלץ, וואס זיי ווילען נאר אליין, ווילען זיי אנגעצונדען ווערען, אויב זיי וועלען קריגען א פערדאכט, אז זייער אייגענע ווייב וויל נאכגעהען אין זייערע טריט. קאן מען זיך שוין דעריבער פארשטעלען, אז דער מאן אין אזא פאל הויבט־אן צו פערביטערען זיין ווייב'ס לעבען און הייבט איהר אן אנצוטון אלערליי צרות, און צו דער זעלבער צייט האלט ער זיך ווייטער מיט זיין געליבטע.

פערקעהרט אבער, ווען ער פיהלט, אז זיין פרוי בעשטעהט אויף איהרע רעכט אויף א ווירדיגען אופן און ווידמעט זיך צו איהרע קינדער, אפשר נאך מעהר ווי זי וואלט זיך געווידמעט אונטער געוועהנליכע אומשטענדען, דאן וועט ער פריהער אדער שפעטער קריגען פאר איהר א נאך גרעסערען רעספעקט, און דאס קאן זעהר אפט פיהרען דערצו, אז ער זאל אינגאנצען שלאגען כפרות מיט זיין געליבטער.

י. סאנינא.

זייט ווען טראגען מיר ברילען?

משה רבינו האט זיך שוין בעקלאגט...

גרויסע מעדיצינישע פארשערס בעהויפטען, אז קיין שום מענשליך אבר ארבייט זיך נישט אזוי אב ווי אונזערע אויגען. צו דער מכה האט אבער דער מענשליכער פערשטאנד געפונען די רפואה: די ברילען, קיין שום מענשליך אבר קען נישט אזוי גוט געשיצט ווערען ווי גראד די אויגען דורך א בריל.

ס'איז היינט זעהר שווער צו זאגען זייט ווען מ'האט אנגעהויבען צו טראגען ברילען בכדי צו פערבעסערען אונזערע אויגען. אזויפיל איז זיכער, אז שוין אין גאנץ אלטע צייטען האט מען זיך אנגעהויבען צו בענוצען מיט ברילען, ווען אויך נישט אין דער היינטיגער געשטאלט. משה רבינו האט זיך שוין בעקלאגט, אז די אויגען ווערען איהם שוואך און גריכישע פילאזאפען פונ'ם אלטערטום האבען זיך בעקלאגט, אז די דאקטוירים קענען נישט אויסגעפונען קיין מיטעל פאר שוואכע אויגען, ערשט קיסר נערא — דערצעהלט אונז די געשיכטע — פלעגט קוקען צו די פערשידענע געשלעגען מיט די קריסטען, דורך א סמאראגד, אויב דאס בעדייט שוין דער אנהויב פון דער בריל, קען מען היינט נישט וויסען.

אין יאהר 1026 האט אנ'אראבישער פילאזאף אנגעוויזען אין זיינס א ספר, אז דורך גלעזער קען מען זעהר גוט זעהען פערגרעסערט אלע חפצים, אבער קיינער האט זיך דערפון גאר נישט געמאכט.

ערשט פיל שפעטער האט אלעקסאנדער ספירא (א יוד?) וואס איז געשטארבען 1493 אין פיזא אנגעהויבען צו מאכען א בריל.

אין יאהר 1512 האבען זיינע קינדער שוין געהאט אין פיזא א קליין פאבריקעל פון „פערגרעסערונגס־גלעזער", וועלכע זיי האבען דעמאלט פערקויפט אויפ'ן לייפציגער יריד. די גלעזער האט מען געהאלטען פאר די אויגען און זיי האבען פערגרעסערט די שריפט. אלטע לייט האבען די גלעזער געקויפט און זיי האבען געמאכט גוטע געשעפטען.

אין יאהר 1550 האבען די דאקטוירים אנגעהויבען צו פערשרייבען די „פערגרעסערונגס־גלעזער" נישט נאר פאר אלטע לייט, נאר אויך פאר מענשען מיט אזא שוואכער ראיה. די גלעזער האט מ'יי געמוזט צוהאלטען מיט די הענד אז מ'האט געוואלט דורך זיי קוקען.

ערשט אין יאהר 1670 האט מען אנגעהויבען צו בעפעסטיגען די גלעזער מיט דראהט און דעמאלט האט מען זיי אויך אזוי געמאכט, אז מ'זאל זיי קענען אויך בעפעסטיגען אונטער די אויערען. אזוי האט מען געטראגען „פערגרעסערונגס־גלעזער" ביז צום יאהר 1825, וואו מ'האט אנגעהויבען די גלעזער צו בעארבייטען און די ברילען אויסצופיהרען צו די ספעציעלע אויגען. אבער מיט אלע אפטישע פערבעסערונגען, ווי מיר האבען זי היינט, האט ערשט געמאכט די בריל דער ענגלישער פראפעסאר גולשטראנד אין יאהר 1899.

היינט שטעהט שוין די אפטיק אויף גאר א הויכער מדריגה, מ'פרובט שוין צוצופאסען גלעזער צום בלויזען אויג, בכדי די בריל זאל פערשווינדען, לעת עתה איז אבער די טעכניק נישט אזוי ווייט מ'זאל שוין קענען צופאסען גלעזער צום אויג גופא. דעריבער ווייזט עס אויס, אז די בריל וועט נאך לעבען א היבש ביסעל יאהרען.

ז. האבער.

ליבע און שאך

פון טשארלס יאפע

— 4. —

דריי טעג זענען נאך פערבליבען צום אנפאנג פון קארלסבאדער שאכמייסטער־טורניר.

אונזער יונגער שאכמייסטער גרינבלאט איז מיט לייב און לעבען ארייגעטון אין זיין נייעם ראמאן. אלע טאג זעהט ער זיך מיט רויזעלע'ן. אלע טאג וואַרט ער אפ, ווען דער פאטער געהט אוועק טרינקען וואסער, צו פערברענגען מיט איהר, ארייגקוקען איהר אין די אויגען אריין און ביי א געלעגענהייט בעריהרען איהר ווייך, צארט הענטעל.

קיין גרויסען פראגרעס אין זיין ליבע האט ער נישט געמאכט. רויזעלע האלט איהם ווייט פון זיך. עס איז גענוג איין קוק איהר'ער, ער זאל פערלירען זיין גאנצען מוט. זי האלט זיך די גאנצע צייט ווי א מאדאנע: „קוק מיך אן, אבער ריהר מיך נישט אן".

זיין ברויזענדע נאטור רייסט זיך, ווי א ווילדער פויגעל אין א שטייג. ער גיסט אויס זיינע געפיהלען אין ווערטער. „רויזעלע — זאגט ער צו איהר — איך וועל געווינען דעם טורניר, געווינען דעם ערשטען פרייז. און דאן וועלען מיר ביידע חתונה האבען, אוועקפאהרען אין ניו יארק און לעבען ווי גאט אין פראנקרייך".

רויזעלע קוקט איהם אין מויל אריין, שלינגט יעדעס ווארט און רופט זיך אפ, פערבייגעהענדיג:

— זייט איהר אזוי זיכער צו געווינען דעם טורניר? איך זעה גאר נישט איהר זאלט זיך צוגרייטען צום טורניר.

די פאר ווערטער האבען איהם אויסגעניכטערט. ער האט איהר אנגענומען ביי דער האנט און מיט הארץ ארויסגעזאגט:

— גערעכט, גערעכט, מיין טייערע. אין צייט פון שפילען וועלען מיר זיך דארפען דערווייטערען איינער פון אנדערען. שאך און פרויען הארמאנירען נישט; אבער ביז דאן קאנען מיר נאך פערברענגען צוזאמען און טרינקען פון ליבעס־בעכער.

גרינבלאט האט זיך אפגעזעגענט מיט רויזעלע'ן. די ווערטער איהרע האבען אלץ געקלונגען איהם אין די אויערען: „איך זעה גאר נישט איהר זאלט זיך צוגרייטען צום טורניר". זי איז גערעכט, טראכט ער ביי זיך; מען דארף זיך צוגרייטען, מען דארף זיך באקענען מיט די שפילען, מען דארף נאכזעהען די נייע ערפינדונגען אין די שאך־עפענונגען.

טראכטענדיג. איז ער צוגעקומען צו דער שטאט. א מאדנע שטאט איז קארלסבאד — פרויען פיהרען דא די מלוכה. וואו מען געהט און וואו מען שטעהט זעהט מען נאר פרויען און פרויען; פרויען־פערקויפערינס, פרויען־קעלנערינס, אפילו אויף די פעלדער ארום שטאט ארבייטען אויך פרויען. אין וועלכע געשעפטען איהר קומט אריין בעגעגענט איהר א פרוי, און אלע מיט'ן זעלביגען שמייכעל:

— איך האב די עהרע! און וואס ווינשען זי, מיין העער

דער שאך־שפילער גרינבלאט איז אריין אין קורהויז, אין גרויסען שפיל־זאל איז לעבעדיג. פיל פון די שאך־שפילער זענען שוין אנגעקומען. מען שטעהט ארום די שאך־טישלעך, מען רעדט צווישען זיך אויף פערשידענע שפראכען מיט פערשידענע דיאלעקטען. מען שטעלט איהם פאר הערשעלע סאלוועי'ן, א חסידישען עלטערען יודען מיט אנ'אנגענעהם געזיכט, וועלכער איז געקומען אזש פון לאדז צו שפילען אין מייסטער־טורניר. ער רעדט שטיל. געלאסען;; ער מאכט א זעלטען־גוטען איינדרוק. מען שטעלט איהם פאר אהרן ניעמצאאוויטש'ן פון ריגע — א נערוועזע, אנ'אומרוהיגע נשמה, וואס רוהט נישט קיין מינוט; ווען ער רעדט מיט איינעם, האלט ער איהם ביי די לאצען. ער רעדט שנעל, מיט א ברען.

מען שטעלט איהם פאר אלעקסאנדער אליאכינ'ען, דעם רוסישען שאך־טשעמפיאן. א בלאנדער, הויכער רוס, וואס געהט נאר ארום פערטראכט, די הענט פערלייגט אויף הינטען. קיינער האט נישט געקענט דאן פאראויסזאגען, אז ער וועט אמאל ווערען דער שאך־טשעמפיאן פון דער וועלט.

גרינבלאט געהט ארום אין זאל. ער רעדט מיט דעם, מיט יענעם; ער דערצעהלט הער טיעצ'ן וועגען זיין ערפאלג אין „קאפע פופ", וואו ער האט געוואונען גאנצע 60 קראנען; ער בעטראכט א וויילע די שאך־חידושים, וואס די שפילער צייגען איינער דעם אנדערען. ער וויל זיך איינלעבען אין דער סביבה, ער קאן עס אבער נישט, זיין הארץ, זיין נשמה איז ווייט פון דארטען. עס ציהט איהם אהיים — עס ציהט איהם צו רויזעלע'ן.

שבת ביינאכט. ער זיצט מיט רויזעלע'ן אין קינא. פינסטער ארום און ארום. דער ליינווענט איז קוים בעלויכטען. עס זעהען זיך שרעקליכע דזשאנגל־בילדער — פעלדער, וועלדער, לייבען לעמפערטען.

הארט פליהט איינער אויף א פערד, האלט א מיידעל פעסט צוגעדריקט צו זיך. איינער יאגט איהם נאך אויף א פליגקערען פערד. ער צייגט וואונדער: ער שפרינגט איבער גראבענס, שווימט איבער טייכען, דער'הרג'עט א לייב מיט איין קלאפ פון זיין שווערד, ראנגעלט זיך מיט א קלאפער־שלאנג און צוהאקט זי אויף שטיקער...

רויזעלע טוליעט זיך אלץ נעהנטער צו איהם. ער נעמט זי ארום. זי צייגט נישט קיין ווידערשטאנד. ער דריקט אפ א הייסען קוש אויף איהרע ליפען, זי ענטפערט צוריק מיט א קוש...

שפעט ביינאכט זענען זיי געגאנגען צוריק א היים. ער האט געפיהלט, אז ער בעהערשט זי אינגאנצען. פון דער נאאיווער רויזעלען איז געווארען א ליידענשאפטליכער טייוועל. זי האט אליין געפאדערט מעהר קושען.

ער גראד איז געווארען צוריקגעהאלטענער. ער האט זי בערוהיגט: האב געדולד, רויזעלע, נאך עטליכע וואכען, מיר וועלען חתונה האבען, דאן וועלען מיר זיך אמת ליבען... דאן וועלען מיר זיך אייביג ליבען"...

אויף דער ווערענדע האט אונז געווארט דער פאטער. ער האט זיך אויף איהר אנגעבייזערט: נישט שעהן, נישט שעהן, טאכטערשי! א מיידעל טאר נישט ארומלויפען אזוי שפעט ביינאכט".

רויזעלע איז צו איהם צוגעלאפען, האט איהם געקושט: „מיר האבען געזעהען אזא שעהן בילד. איך האב געהאט גרויס פערגעניגען, אלץ איהם צו פערדאנקען".

דער פאטער בעדאנקט גרינבלאט'ן, לאדט איהם ווידער צו מיטאג, ווידער צו שפילען א שאך. גרינבלאט האט די איינלאדונג מיט פרייד אנגענומען. מיט א הארציגען האנד־דרוק און מיט א שמארקען קוש רויזעלע'ן אין האנט איז ער ווי א שכור'ער אריין צו זיך אין צימער.

(ווייטער — מארגען)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

צי איז דאס די שטעלונג פון די יודישע בעלי-מלאכות

אויף דער לעצטער פלענארער זיצונג פון דער לאדזער האנדווערקער - קאמער זענען צווישען אנדערע ענינים אויך בעטראכט געווארען 2 פראגען, וועלכע שטעהען שוין הרשים לאנג אין מיטעלפונקט פון דיסקוסיע ביי די יודישע האנדווערקער. צוויי פראגען וועגען וועלכע ס'ווערט שוין אזוי לאנג דיסקוטירט, געשריבען און וועלכע בעריהרען שטארק די אינטערעסען נישט נאר פון די האנדווערקער אליין, נאר אויך פון דער צוקונפט פון דער יודישער מלאכה. דאס זענען די פראגען וועגען אדורכפיהרען לוסטראציעס אין די ווארשטאטען, כדי צו ענטדעקען די, וועלכע האבען נישט קיין האנדווערקער - קארטען און די פראגע וועגען כאלופניקעס.

אט די ביידע וויכטיגע פראגען זענען געשטאנען אויף דער טאג־ארדנונג פון דער לעצטער זיצונג אין דער האנדווערקער־קאמער. ס'איז בעשטעטיגט געווארען דער בעשלוס וועגען שאפען לוסטראציע־קאמיסיעס, וועלכע דארפען געהען פון ווארשטאט צו ווארשטאט און זוכען אזעלכע, וועלכע האבען נישט אלע פארשריפטליכע דאקומענטען, דער רעזולטאט פון אזעלכע לוסטראציעס וועט זיין, אז מען וועט פערמאכען די ווארשטאטען וועמענס בעזיצער וועלען נישט האבען קיין האנדווערקער־קארטען.

ווי בעקאנט האט דאס מיניסטעריום ארויסגעגעבען א דעפיניציע וועגען דעם, ווער עס הייסט כאלופניק. מיט דער דאזיגער דעפיניציע זענען צעהנדליגער טויזענדער ביז איצטיגע כאלופניקעס וועלכע האבען געקענט פראנק און פריי ארבייטען אנערקענט געווארען אלס האנדווערקער, וועלכע מוזען האבען האנדווערקער־קארטען. פאר צעהנדליגער טויזענדער יודען איז מיט דער דאזיגער דעפיניציע צוגענומען די עקזיסטענץ - מעגליכקייטען. דאס איז געווען א שווערער קלאפ פאר די צעהנדליגער טויזענדער יודישע כאלופניקעס.

אין דער לאדזער האנדווערקער - קאמער איז מען אבער אפילו מיט דער דאזיגער דעפיניציע נישט צופרידען און אויף דער פלענארער זיצונג איז אריינגעטראגען געווארען א פארשלאג וועגען ווענדען זיך צו דער מאכט נאך מעהר צו בעגרעניצען די רעכט פון די כאלופניקעס און דער פארשלאג איז איינשטימיג אנגענומען געווארען.

מיר ווילען נישט דא ארומרעדען די אזוי־וויכטיגע פראגען, ס'האנדעלט זיך אבער דערין, אז אין די ביידע פראגען האט קיין איין יודישער ראטמאן נישט גענומען קיין ווארט, זיך נישט אפגעהאלטען פון שטימען אזוי אז מ'קען רעכענען, אז די יודישע בעלי־מלאכות פון וועלכער ס'זאל נישט זיין זענען מסכים סיי מיט די לוסטראציע־קאמיסיעס און סיי מיט נאך מעהר בעגרעניצען די רעכט פון די כאלופניקעס.

צי איז עס באמת אזוי? ס'וואלט געווען כדאי צו וויסען, צי די שטעלונג פון די יודישע האנדווערקער איז אזעלכע ווי ס'זענען פארמולירט ביידע דער מאהנטע אנגענומענע בעשלוסען אין דער לאדזער האנדווערקער־קאמער.

י. ד.

וואס דארפען טוהן די טויזענטער יודישע לערן-יונגלער און געזעלען,

וואס ווילען לעגאליזירען זייער יורידישען מצב אין האנדווערק

וו א ר ש א. אין צוזאמענהאנג מיט דער פראקלאמירטער אקציע צו לעגאליזירען דעם יונגען יודישען האנדווערקער - דור (לערן־יונגלעך און געזעלן) האט דער פעראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה ארויסגעגעבען אויספיהרליכע אינסטרוקציעס וועגען דער יורידישער לאגע פון דער יודישער האנדווערקער־יוגענד און וועגען דעם אופן פון איהר לעגאליזירונג. צוליב דעם, וואס די דאזיגע אינסטרוקציעס האבען א קאלאסאלען אינטערעס פאר פיל טויזענדער יודישע לערן־יונגלעך און געזעלען, איז נויטיג צו ברענגען איניגע וויכטיגע אויסצוגען פון די דערמאהנטע אנווייזונגען.

אויב מען בעזיצט א געזעלען־צייגניש ווי אויך בעשטעטיגונגען פון לכל־הפחות דריי יאהר ארבייט אלס געזעלען אין געגעבענעם פאך, קען מען:

א) בעקומען אויף א נארמאלען וועג א האנד־ווערקער־קארטע, אהן וועלכער מען קען נישט פיהרען זעלבסטשטענדיג קיין ווארשטאט.

ב) צוטרעטען צום מייסטער־עקזאמען.

די בקשה וועגען צולאזען צום געזעלען־עקזאמען דארף דאס לערן־יונגעל דערלאנגען אין דער געהעריגער האנדווערקער־קאמער, וועלכער מען דארף פאר שטעלען פאלגענדע צייגנישען:

1. א צייגניש, אז מען האט דורכגעמאכט די געהעריגע לערן־צייט אין דער מלאכה.

2. א צייגניש, אז מען האט געענדיגט די עפענטליכע פאך־דערגענצונגס־שול.

חוץ די דאזיגע צייגנישען פאדערן די האנדווערקער־קאמערן, אז מען זאל זיי צושטעלען א געבורטס מעטריקע, אייגענהענדיגע לעבענס־בעשרייבונג און 2 פאטאגראפיעס, עווענטועל אויך א שול־צייגניש (פאווישעכנע שול א. ד. גל.).

דעם 13. פעברואר 1934 איז ערשינען א פערארדענונג פון האנדעלס־מיניסטער, וואס גיט א מעגליכקייט צוצוטרעטען צום געזעלען - עקזאמען אויך די יעניגע לערן־יונגלעך, וועלכע בעזיצען נישט קיין צייגנישען פון א פאך - דערגענצונגס־שול, אויב זיי גיבען אן די מאטיווען, צוליב וועלכע זיי האבען נישט געענדיגט אזא פאך־שול.

די דאזיגע פעראָרדענונג איז גילטיג בלויז ביזן 31. דעצעמבער 1935. ביז צו דעם טערמין איז אויך דער טעארעטישער עקזאמען בעדייטענד פערלייכטערט לויט ארט. 124 פונם אינדוסטרי־געזעץ דארף דער בעל־הבית אדער די בעלי־הבתים, ביי וועלכע דאס לערן־יונגעל האט געארבייט, ארויסגעבען א צייגניש וועגען דער דורכגעמאכטער לערן־צייט נאכן פערענדיגען אדער איבעררייסען די לעהר. די דאזיגע צייגניש דארף בעשטעטיגט ווערען דורכן צעך, אויב דער מייסטער איז א מיטגליד פון צעך, אויב אבער דער מייסטער געהערט נישט צום צעך, דארף די צייגניש בעשטעטיגט ווערען אומזיסט דורך דער שטאט־פערוואלטונג אדער גמינע־אמט. אין די צייגנישען דארף בעשטעטיגט ווערען, אז דאס לערן־יונגעל האט דורכגעמאכט די לעהר נישט ווייניגער ווי אין משך פון 3 יאהר.

לויט דער אויבענדערמאהנטער פעראָרדענונג קען דאס לערן־יונגעל צוגעלאזט ווערען צום עקזאמען אהן א צייגניש פון ענדיגען א פאך־שול, אויב: 1. ער האט דורכגעמאכט די לעהר אין אנ'ארט, וואו עס איז צו דער צייט פון זיין לעהר נישט געווען קיין פאך־דערגענצונגס־שול, אדער 2. אויב ער וועט צושטעלען א בעשטעטיגונג פון דער שול־מאכט (קוראטאריום), אז צוליב מאנגעל אין פלאץ האט ער נישט געקענט בעזוכען קיין פאך־דערגענצונגס־שול.

די דערמאהנטע פעראָרדענונג פון האנדעל־ און אינדוסטרי - מיניסטעריום גיט א מעגליכקייט צוצוטרעטען צום געזעלען־עקזאמען אויך די פערזאנען, וועלכע האבען, צוליב אנדערע בעגרינדעטע סיבות, נישט געקענט ענדיגען קיין פאך־דערגענצונגס־שול. אין אזעלכע פאלען דארף מען זיך ווענדען אין דער וואיעוואודזטווע (אין ווארשע — אין רעגירונגס - קאמיסאריאט) נאך א בעשטעטיגונג. אלס בעגרינדעטע סיבה ווערט אין דער פעראָרדענונג פון בילדונגס־מיניסטעריום פון 4. פעברואר 1934 אנגעגעבען אט־וואס:

1) אויב די פאך־דערגענצונגס־שול איז געווען ווייט פון לערן־יונגעלס לערן־ארט אדער וואוין־ארט מעהר ווי 4 קילאמעטער און דערביי איז נישט געווען קיין בעקוועמע קאמוניקאציע.

2) אויב די שול איז געגרינדעט געווארען דאן, ווען דאס לערן־יונגעל האט שוין דורכגעמאכט א טייל פון דער לעהר אזוי, אז דאס לערן־יונגעל האט שוין נישט בעוויזען צו ענדיגען די שול, נישט קוקענדיג דערויף, וואס ער האט זי פינקטליך בעזוכט.

3) אויב דאס לערן־יונגעל האט דורכגעמאכט אנ'אנשטעקענדע אדער א לאנג־דויערנדע קראנקהייט וואס האט איהם אונמעגליך געמאכט צו בעזוכען די שול.

4) אויב ער האט אנגעהויבען די לעהר ביים מייסטער, ווען ער איז געווען עלטער פון 13 יאהר.

5) אויב מען האט איהם גערופען צו מיליטער.

ביים אנגעבען איינע פון די דערמאהנטע סיבות דארף מען זיך פעררופען אויף דער דערמאנטער פעראָרדענונג פון בילדונגס - מיניסטעריום פון 4. פעברואר 1930 (דזיענניק אוזשענדאווי נומער 2, פאז. 17).

עס ווערט נאכאמאל אונטערגעשטראכען, אז די אלע הנחות זענען גילטיג בלויז ביזן 31. דעצעמבער 1935. בלויז ביז צום דאזיגען טערמין קען מען דער לאנגען בקשות וועגען צולאזען צו די געזעלען־עקזאמעס אהן א צייגניש וועגען ענדיגען א פאך־דערגענצונגס - ־שול. (יט"א)

דער פראיעקט וועגען די נייע פאטענטען = קאטעגאריעס

ווערט בעטראכט דורכ'ן פינאנץ-מיניסטעריום

גאר בקרוב וועט דער פערבאנד פון די האנדעלס קאמערן צושטעלען דעם פינאנץ־מיניסטער א גענויען פראיעקט פון די נייע פאטענטען־קאטעגאריעס.

די האנדעלס־קאמער איז בשעתו ארויסגעטרעטען מיט אנ'אנקעטע צו אלע סוחרישע פעראיינען און אנגעפרעגט ווי אזוי זיי שטעלען זיך פאר דאס רעפארמירען די פאטענטען.

די פעראיינען האבען שוין אריינגעטראגען זייערע ענטפערס מיט פראיעקטען.

עס שטעלט זיך ארויס, אז אלע ווירטשאפטלי - כע ארגאניזאציעס זענען איינשטימיג, אז מען מוז דורכאויס פערגרעסערען די צאהל קאטעגאריעס פאר האנדעלס - פאטענטען אנשטאט די איצטיגע פיר קאטעגאריעס זאלען זיין אכט קאטעגאריעס, איבער הויפט עטליכע נייע קאטעגאריעס צווישען דער דריטער און פירטער קאטעגאריע און אויך צווישען דער צווייטער און דריטער קאטעגאריע. א חוץ דעם זאל מען קענען איינקויפען האלב־יעהרליכע פאטענטען.

דאס פינאנץ־מיניסטעריום וועט זיך אינגיכען ארויסזאגען וועגען דעם דאזיגען פראיעקט

קריסטליכע סוחרים פערלאנגען א בילדונגס-צענז

אפילו פאר קליינע קרעמער

דער פעראיין פון קריסטליכע דעטייל־סוחרים האט שוין אויסגעארבייט א פלאן אין וואס עס זאל בעשטעהען דער בילדונגס־צענז פאר די דעטייל־קרעמער.

אזא קרעמער זאל מוזען האבען א צייגניש פון צוויי אפטיילונגען פון אנ'אלגעמיינער שול, ווייטער זאל מען נישט בעקומען קיין פאטענט אויב מען איז פריהער נישט אדורכגעגאנגען קיין דריי־יעהריגע פראקטיק אין א קראם.

א חוץ דעם פאדערען די קריסטליכע סוחרים, אז יעדער סוחר זאל מוזען אנגעהערען צו א צוואנגס־פערבאנד, אויב מ'ווערט אויסגעשלאסען פון דעם צוואנגס־פעראיין פערלירט מען דאס רעכט צו האנדלען.

פארשטעהער פון דער יודישער לאנדווירטשאפט

ביים אינערן-מינ. קאשטשאלקאווסקי

בעת'ן לעצטען בעזוך אין לעמבערג פון אינערן מיניסטער קאשציאלקאווסקי זענען דורך איהם אויפגענומען געווארען אויף א קאנפערענץ פארשטעהער פון אלע לאנדווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס אין לעמבערג. צווישען אנדערען איז אויפגענומען געווארען אלס פארשטעהער פון דער יודישער לאנדווירטשאפטליכער געזעלשאפט ד"ר ע. טאובע, וויצע פארזיצער פון ייאנ.

וועגען בעקומען דארף לערן-יונגלעך

אדראטשעניעס פון מיליטער-דינסט

די לאדזער האנדווערקער־קאמער טיילט מיט די פעראינטערעסירטע פערזאנען, אז כדי צו בעקומען א פראלאנגאציע פון מיליטער־דינסט דארף מען צולעגען צו דער ביטע צו דער מיליטער־מאכט א צייגניש פון דער האנדווערקער־קאמער און א בעשטעטיגונג פון מייסטער וועגען דעם, אז מ'געהט אדורך די לעהר

נייע פערוואלטונג

פון בעקער - צעך

אויף דער לעצטער אלגעמיינער פערזאמלונג פון יודישען בעקער־צעך איז אויסגעוועהלט געווארען פאלגענדע פערוואלטונג: סטארשי — מאיר גאלדבערג, וויצע־סטארשיס — משה פאזנאנסקי, בנימין שקלאזש, אין דער פערוואלטונג: אהרן פודלאווסקי, משה רעמבעלינסקי, יצחק מאיר פאקולא, שלמה לייב ראטענבערג, וואלף יונה ווייסבערג, מענדיל קופערמינץ, היים באום, משה לאסטמאן, קאנדידאטען: בנימין העניעכאוויטש, שלמה מיצענמאכער, משה נאווארסקי און שלמה גאלדבערג. רעווידיר־קאמיסיע: הערצקא פיוישאק מרדכי לייזעראוויטש און יוסף מארקאוויטש.

נייע שאצונג פון דער הכנסה - שטייער

יעדער דארף זיך שוין בעקענען מיט דעם אופן פון אנגעבען א רעקורס לויט דער נייער שטייער־אָרדינאַציע

אין עטליכע טעג ארום וועלען די שטייער־אמטען פונאנדערשיקען די צאהלונגס־נאקאזען אויף הכנסה שטייער. אין משך פון דער היינטיגער וואך מוזען אלע סוחרים און פאבריקאנטען, וואס פיהרען נישט קיין ביכער בעקומען די נאקאזען. אויף צו דערלאנגען רעקורסען געגען דער צו גרויסער שאצונג איז דא צייט 30 טעג.

די איצטיגע שאצונג פון הכנסה־שטייער איז פארגעקומען לויט די פארשריפטען פון דער נייער שטייער־ארדינאציע. די הויפט־ראל ביי דער שאצונג האבען געשפילט: די ערקלערונגען פון די זאכקענער און די לוסטראציע־פראטאקאלען פון שטייער־בעאמטען, וועלכער האט בעזוכט דאס געשעפט. א חוץ דעם האט מען אנגעווענדעט די קאלקולאציע־נארמעס פון העכסטען פערדינסט און דאס שאצען לויט אויסערליכע סימנים.

ווי מען אינפארמירט, איז עס פארצוזעהען, אז זעהר א גרויסער טייל שטייער־צאהלער וועט זיין געצוואונגען אפצוגעבען רעקורסען, ווייל מען האט געשאצט גאר היבשע שטייערען.

די אלע, וואס האבען בדעה אפצוגעבען רעקורסען וועגען הכנסה־שטייער מוזען וויסען, אז די רעקורסען וועלען דעמאלט ווערען אנגענומען, בעהאנדעלט און וועלען האבען שאנסען אויף ערפאלג, — אויב זיי וועלען ענטשפרעכען די נייע פארשריפטען פון דער שטייער־ארדינאציע און אויב מען וועט וויסען ווי אזוי צו פארמולירען די מאטיווען געגען דער צו־גרויסער שאצונג.

יעדער שטייער־צאהלער האט רעכט אריינצוגעהן אין זיין שטייער־אמט אדער צו שיקען א נאהענטן, א זוהן, טאכטער, ווייב, ברידער, אנגעשטעלטען און פערזאן, וואס דערלאנגט די ארוואלאציע;

ווייזענדיג דעם נאקאז, קאן מען בעטען ביים בעאמטען דאס ער זאל אינפארמירען אויף וואסערע יסודות האט מען געשיצט די שאצונג, דאס בעקומט מען אומזיסט.

מען דארף די אינפארמירטע ציפערען זיך נאטירען.

אויב פון דעם, וואס מען הערט פערזענליך פערשטעהט מען, אז די דאזיגע אינפארמאציעס זענען גענוג אויף צו מאכען דעם רעקורס, דארף מען זיך דערמיט בעגנוגענען, אויב אבער מען האלט, אז עס קאן זיין נויטיג צו בעקומען א פולשטענדיגע קאפיע פון פראטאקאל, וואס דער שטייער־לוסטראטאר האט געמאכט אין געוועלב, אדער א קאפיע פון זאכקענערס ערקלערונגען, קאן מען דערלאנגען א שריפטליכע ביטע און פערלאנגען, אז מען זאל ארויסגעבען די בעגרינדונג פון דער שאצונג און קאפיעס פון די פראטאקאלען מיט די ערקלערונגען פון זאכקענער, עדות און שטייער־לוסטראטאר. אויסהערענדיג פערזענליך די פרינציפען פון דערשאצונג קאן מען וויסען וואסערע קאפיעס מען דארף פערלאנגען.

עס דויערט עטליכע טעג ביז מען בעקומט פון אמט די שריפטליכע בעגרינדונג פון דער שאצונג. מיט די דאזיגע טעג, וואס עס דויערט ביז מען בעקומט דעם ענטפער, ווערט פערלענגערט דער טערמין אויף צו דערלאנגען די רעזנאציע.

די שטייער־ארדינאציע שטעלט 5 בעדינגונגען פאר דעם רעקורס, וואס אויב איין בעדינג ווערט פערנאכלעסיגט, ווערט דער רעקורס נישט גענומען אין בעטראכט:

דער רעקורס מוז ענטהאלטען:

1) דעם נאמען, פאמיליען־נאמען און אדרעס פון פערזאן, וואס דערלאנגט די ארוואלאציע;

2) מען דארף אויפווייזען אין וועלכען הינזיכט האלט מען די שאצונג פאר נישט ריכטיג, צוליב וואס מען פאדערט זי צו ענדערען;

3) מען דארף אנגעבען קאנקרעטע פארוואורפען געגען דעם געשאצטען שטייער;

4) מען דארף אויפגעבען בעוויז־מאטעריאלען, וועלכע זאלען געבען די מעגליכקייט פעסטצושטעלען די ריכטיגקייט פון די מאטיווען, וואס מען גיט אן אין דעם רעקורס.

5) מען דארף אויף דעם רעקורס זיך אונטערשרייבען.

די פונקטען 2, 3 און 4 זענען זעהר וויכטיג און ווער עס וויל, אז זיין רעקורס זאל נישט זיין ארויסגעווארפען, דארף זיך גוט פערטראכטען איבער זיי און דארף ווימען ווי אזוי ארויסצוטרעטען אין דעם רעקורס, ווי אזוי צו דערווייזען, אז די שאצונג איז געווען נישט לויטן געזעץ און דארף קאנען זיינע טענות אזוי אויפגעבען דאס זיי זאלען האבען די בעדייטונג פון בעוויז־מאטעריאלען און זיי זאלען זיין אזוי פארמולירט, אז אין זיי זאל זיין קלאר, אז די שאצונג האט געדארפט זיין אויף אנ'אנדערען אופן, וואס וואלט מעהר ענטשפראכען דאס געזעץ.

יעדער שטייער־צאהלער האט רעכט אין זיין רעקורס אויפצוגעבען עדות און קאן פערלאנגען ארויס צורופען זאכקענער.

מען קאן אין דעם רעקורס פערלאנגען, אז מען זאל די עדות און זאכקענער אויסהערען אונטער א שבועה.